

AZ ALSÓZEMPLÉNI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1930. ÉVI OKTÓBER HÓ 2-ÁN
SÁROSPATAKON TARTOTT
RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE :

JANKA PÉTER

EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

SÁROSPATAK.

NYOMATOTT A REF. FŐISKOLAI KÖNYVNYOMDÁBAN

1930.

Nyomatott a Főiskola könyvnyomdájában, Sáropatakön.
Felelős üzletvezető: Kisfaludy László.

AZ
ALSÓZEMPLÉNI REF. EGYHÁZMEGYE 1930. OKTÓBER
2-ÁN, SÁROSPATAKON TARTOTT RENDES GYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak:

Kiss Ernő
esperes

Meczner Béla
gondnok

elnöklete alatt:

Éles István
Forgács Gyula
Hegedűs László
Horváth János
Janka Károly
Kun Zoltán
Máthé Gyula
Marton János
lelkészi

Asztalos Gyula
Dr. Asztalos Kálmán
Bernáth Aladár
Dr. Bessenyey Zénó
Hodossy Béla
Hubay Kálmán
Dr. Kiss Sándor
Dr. Meczner Tibor
világi

tanácsbírák ;

Janka Péter
Batta János
Szabó Andor
lelkészi

Dr. Csontos József
Dr. Vargha Lajos
világi

jegyzők.

Gecse Lajos egyhm. i pénztárnok, Dr. Kérészy Sándor,
Dr. Szabó Sándor egyhm.-i ügyészek, Pataky Sándor tan-
ügyi biz.-i lelkészi elnök, Kántor Mihály, Kocsár István, vitéz
Nyitrai Károly, Szathmáry Ferenc, Tóth István tanító képviselők.

Benke Kálmán, Bernáth István, Buttykay István, Dr.
Fülep Gusztáv, Göndöcz István, Győry Kálmán, Halmy Mik-

lós, Horváth István, Igaz József, Kiss Miklós, Kovács László, Kiss Pál, Kőrössy György, Major Gyula, Molnár László, Móricz István, G. Nagy Béla, Nagy Sándor Béla, Kósa Szabó Pál, Takács Béla, Tantó János, Tóth Kálmán, Verebélyi Dezső, Veres Imre, Vitkay Bertalan lelkészek, Gál László, Kovács Lajos hitoktató, Bagócsy Lajos h.-lelkészek, Karászy Dezső, Főző László segédlelkészek.

Dr. Izsó Bertalan gondnok és Réz Ferenc presbiter a sárospataki, Fekete Imre gondnok a tiszaluczi, Pócs Lajos az ondi, Szabó Lajos főgondnok és Tóth P. József gondnok a bodroghalmi, Hangácsy József a karosi egyház képviselőiben.

A XC. zsoltár 1. versének eléneklése után:

1. Kiss Ernő esperes helyett — aki bejelentette, hogy törvényszéki tárgyalásra történt megidézése miatt csak később tud az egyházmegyei gyűlésen megjelenni — Máthé Gyula legidősebb lelkészi tanácsbíró emelte fel a lelkeket az örök kegyelem kiapadhatatlan kútfejéhez, kérve, hogy a mostani nehéz viszonyok között tartandó tanácskozásunkra szállítsa alá áldásának bőségét; majd Meczner Béla gondnok üdvözölvén a régi, nem változó meleg szeretettel a megjelent alkotó tagokat,

a gyűlést megnyitja.

2. Lelkészi főjegyző felolvastván a gyűlést alkotó tagok névsorát,

a gyűlés megalakul s Dr. Diószeghy Mihály, Csüri István, Makó Dezső, Sütő Kálmán, Szöllősy József és Verebélyi Barna lelkészek távolmaradását igazolja, az indokaik előzetes bejelentése nélkül elmaradt tagokat: Bacskay Károly, Bényey József, Molnár Ferenc, Sáfár István, Ósváth József, Szilva István lelkészeket felhívja, hogy elmaradásukat jelen határozat vételétől számított 30 napon belül esperes úrnál igazolják, mit ha nem tennének, 4—4 P bírság fizetésére köteleztetnek.

3. Szavazatbontó bizottság beterjeszti 1930. évi július 16-án Sárospatakon tartott gyűlésének jegyzőkönyvét, mely szerint a megüresedett világi főjegyzői állásra a beérkezett 54 érvényes szavazatból (Cigánd, Sárospatak és Sátoratjaújhely szavazata kettőnek számíttatván), 46 szavazattal Dr. Csontos József ügyvéd, világi aljegyző választatott meg. A többi szavazat 4 különböző egyén között oszlott meg. Erdőbénye szavazata érvénytelennek nyilvánított, mert hiányzik róla 2 presbiter aláírása, miért is javasolja bizottság, hogy Erdőbénye lelkésze a szokásos bírságban marasztaltassék el.

Egyházmegyei közgyűlés szavazatbontó bizottság jelentése alapján Dr. Csontos ügyvéd urat megválasztott egyházmegyei világi főjegyzőnek kijelenti s további működésére az Isten kegyelmének gazdag kiáradását kéri.

Az eskü kivételét mellőzi, mivel nevezett világi aljegyzővé történt megválasztásakor már esküt tett.

Az érvénytelen szavazatot adott Erdőbénye egyház lelkészét a sárospataki theol. internátus javára az egyházmegyei pénztárba 50 nap alatt befizetendő 8 P bírságban elmarasztalja.

Egyben a megüresedett világi aljegyzői állásra a szavazást elrendeli s a szavazatok beadásának határidejéül december hó 1-ét állapítja meg.

4. Esperes jelenti, hogy Benke Kálmánt, volt miskolci püspöki segédlelkészt az ondi egyházközség meghívás útján rendes lelkészévé választotta meg.

Egyházmegyei közgyűlés, miután a választás ellen felebbezés nem adatott be, a megválasztott lelkészt állásába beerősíti és működésére a kegyelmes Isten gazdag áldását kéri.

5. Ugyancsak esperes jelenti, hogy a csobaji egyház kéri Varga Gyula megválasztott kántortanítójának, a sárospataki egyház pedig kéri Bobis Jolán megválasztott ovónőjének állásaikba való beerősítését és egyházmegyénkbe való bekebelezését.

Egyházmegyei közgyűlés, miután a választások jogerőre emelkedtek, Varga Gyula kántortanítótól és Bobis Jolán ovónőtől a hivatali esküt kiveszi, állásaikba beerősíti, egyházmegyénkbe bekebelezi és működésükre a jó Isten áldását kéri.

6. Szöllősy Anna — akit az 1929-ik évi tavaszi e.-m.-i közgyűlésünk azzal a feltétellel erősített meg 6. szám alatt hozott határozatával a tolcsvai tanítói állásban, ha egy év alatt kántori oklevelét megszerzi, miután kántortanítónak lett megválasztva, — jelenti, hogy kántortanítóképesítő oklevelét megszerezte és egyúttal oklevelét bemutatja.

Egyházmegyei közgyűlés Szöllősy Anna jelentését örömmel tudomásul veszi és állásába véglegesen beerősíti.

7. Esperes úr jelenti, hogy az egyházmegye területén, mint új segédlelkészek következők helyeztetek el: Faragó György Tarcal, Gyüre Lajos Sátoraljaújhely, Ignác István Tiszakarád, Nagy Bertalan Tiszaluc, Rozsonday Gyula Újcsanáros, Szendy Pál Vajdácskas kéri az egyházmegyébe való bekebelezésüket.

Egyh.-megyei közgyűlés Faragó György, Gyüre Lajos, Ignác István, Nagy Bertalan, Rozsonday Gyula, Szendy Pál segédlelkészeket az alsózempléni egyházmegyébe bekebelezi és munkájukra Isten áldását kéri.

8. Esperes úr jelenti, hogy legutóbbi közgyűlésünk óta Tóth Károly nyugalmazott prügnyi tanító, Gönczy

Józsefné lelkészözvegy, Farkas Lajos vajdácskai lelkész és Dr. Miskolczy Kovács Gábor egyházmegyénk volt világi tanácsbírája elhalálozott. Javasolja, hogy a vesztes családok előtt adjon egyházmegyei gyűlés részvétének kifejezést.

Egyházmegyei gyűlés fájdalmas érzések közt vesz tudomást ezekről az újabb veszteségekről s kegyeletes emlékezéssel gondol kidőlt, hű munkásainak annyi jószágot és áldást sugárzó életére s a gyász esetek alkalmával jelen határozata útján tolmácsolja őszinte, meleg részvétét a megboldogultak hátramaradt családtagjai előtt.

9. Egyházkerületi képviselőkül kiküldetnek tavaszi tavaszi közgyűlésünkig terjedő hatállyal

elnökségen kívül lelkészi részről: Éles István, Kun Zoltán tanácsbírák és Janka Péter lelkészi főjegyző rendes, Szabó Andor aljegyző póttagul; világi részről: Hodossy Béla, Dr. Kiss Sándor, Dr. Meczner Tibor tanácsbírák rendes, Dr. Asztalos Kálmán tanácsbíró póttagul.

10. Elnökség jelenti, hogy a bírósági ülés 11 órakor lesz.

Tudomásul szolgál.

11. Esperes úr jelenti, hogy mult tavaszi közgyűlésünkről az indokaik előzetes bejelentése nélkül elmaradt tagok közül távolmaradásukat Bényey József és Verebélyi Dezső lelkészek igazolták.

Egyházmegyei gyűlés Bényey József és Verebélyi Dezső lelkészek elmaradását igazoltnak veszi, Dr. Diószeghy Mihály, Kiss Miklós, Osváth József, Sáfár István, Szilva István és Takács Béla lelkészeket

pedig mult gyűlésünkről való igazolatlan elmaradásuk miatt az egyházmegye pénztárába 30 nap alatt befizetendő 4—4 P bírságban elmarásztalja.

12. Olvastatott Zemplén vm. főispánjának egyházmegyei gondnokunkhoz intézet átirata, melyben közli, hogy a Kormányzó Úr Ófőméltóságához tíz éves kormányzásának évfordulója alkalmával az alsózempléni ref. egyházmegye tavaszi rendes közgyűlése nevében felterjesztett hódoló üdvözetért Ófőméltósága szives köszönetét kifejezni méltóztatott.

Örvendetes tudomásul szolgál.

13/a. Olvastatott a főtiszt. és méltóságos zsinat pénzügyi bizottságának az országos közalapról szóló törvénytervezete, mely szerint azok az egyházak, amelyekben a rendes egyházi adó az állami egyenes adók 25%-át meghaladja, vagy amelyekben a rendes egyházi adó összege a hivek lélekszámától eltekintve fejenként 4 pengőnél magasabb összeget eredményez, az egyházi közalapra fizetnek évenként az egyháztagok lélekszáma után számítva fejenként 10 fillért, azok az egyházközségek, amelyekben a rendes egyházi adó a fenti magasságot nem éri el, az egyházi közalapra fizetnek évenként az egyháztagok lélekszáma után számítva fejenként 20 fillért.

Egyházmegyei közgyűlés a zsinat által leküldött új közalapi adókulcsot és törvénytervezetet változtatás nélkül elfogadja és elfogadásra ajánlja.

13/b. Tárgyaltatott az egyházi adóról szóló törvényjavaslat, melyet Országos Zsinatunk hozzászólás és esetleges javaslattétel céljából letett az egyházmegyékre. E törvényjavaslat, mely a régi törvény 24 §-át mindössze 1-el bővíti, szerény keretek közt mozog s inkább csak apróbb, ha nem is lényegtelen módosítá-

sokat tartalmaz. Bizonyos tartózkodás, mélyreható reformoktól való idegenkedés, a régi törvény alapvető megváltoztatásának óvatos elkerülése jellemzi e javaslatot. Tudakolásában arra történik hivatkozás, hogy egyházaink évszázados gyakorlata s ezzel kapcsolatos önállósága áthidalhatatlan nehézségeket támasztana az egységes adórendszer bevezetése ellen. Mind a mellett található benne néhány egészséges újítás, precízebb meghatározás, amelyek javára irandók, előnyére válnak. — Egyházmegyei közgyűlésünk a között törvénytervezetre vonatkozólag a következő határozati javaslatot terjeszti fokozatos egyházi főhatóságaink útján a főtiszteletű és Méltóságos Zsinat elé:

1. Egyházmegyei közgyűlés az egyházi adóról szóló törvényjavaslatot, amely a régi tsrvénnyel szemben nagyobb módosításokat, lényegbe vágó változtatásokat nem tartalmaz ugyan, mégis mindamellett néhány üdvös újítással szolgál, örömmel üdvözli s általános tárgyalás alapjául elfogadja.

2. A részletekben azonban több módosítást tart szükségesnek. Nevezetesen

a) A 2. §. második bekezdése, mely így hangzik: „A termények és szolgálmányok készpénzben is megválthatók az I. tc. 15. §-ának c) és e) pontjában megjelölt eljárás mellett,“ — egészítessék ki ezzel a toldással: a termények készpénzben eszközölt megváltása csakis a megváltás időpontjában érvényben levő piaci áron történhetik.

b) A 6. §. első bekezdésének második mondata így szövegezendő: Minden egyházi tisztviselő és más egyházi alkalmazott fizetését is a polgári év szerint kell kiszolgáltatni és elszámolni.

c) A 8. §. második bekezdéséhez pótlásképen vétessék fel ez a mondat: Mind-

azon egyházközségekben, amelyekben a progresszivitás keresztülvitele nagyobb nehézségekbe nem ütközik, kívánatos az egyházi adózásnak progresszív adókulcs alapján leendő átalakítása.

d) A 9. §. c) pontja úgy módosíttassék, hogy a személyi adó ott legyen kötelező, ahol az egyháztag lakik, vagyoni adót azonban minden egyháztag, kül- és belhelyi birtokos egyenlő mértékben legyen köteles fizetni.

e) A 13. §-ból kihagyandó ez a beszúrás „és semmiféle más célra el nem vonható.“ Eddigelé ugyanis nincsen gondoskodás arról, hogy a folyton szaporodó közigazgatási és egyéb kiadásoknak az állam részéről elmaradt fedezetét milyen forrásokból lehessen pótolni.

f) A 25. §-ban „szabályszerű kamat“ helyett törvényes kamat irandó.

14 a. A tizáninnesi egyházkerület f. évi tavaszi közgyűlésének 4. sz. határozata útján felhívja egyházmegyét, hogy a vagyontárgyak értékelésénél, akár a túlzott, akár az alacsony értékeléstől óvják egyházközségeiket.

Egyházmegyei gyűlés jelen határozata útján felhívja egyházközségek presbitériumait a fent közölt határozathoz való alkalmazkodásra.

14 b. Ugyanazon egyházkerületi gyűlés 8. sz. határozata útján mihez tartás végett közli egyházmegyével, hogy a pénzügyi választmány javaslatára az 1930. évi kulturadó búza árát 24 P-ben állapította meg; jövőre — további intézkedésig — szintén ez alapon, vagyis 24 P-ös búzaárban vetendő ki az egyházközségekre a kulturadó.

Egyházmegyei közgyűlés fenti határozatot tudomásul veszi s utasítja pénztár-

nokát, hogy — újabb intézkedésig — a jövőben is a 24 P-ös búzaár megállapítást tartsa szem előtt a kulturadó kivetésénél.

14/c. F. évi tavaszi közgyűlésünk 8/d. sz. határozatában foglalt felterjesztésre ugyanezen egyházkerület értesíti egyházmegyénket, hogy 83. sz. határozatában felírt Egyetemes Konventhez, hogy az egyházi adókezelésünkbe beavatkozó sérelmes és szentesített egyházi törvényeinkbe ütköző miniszteri rendeletek hatályon kívül helyezése iránt az illetékes helyen eljárni kegyeskedjék.

Tudomásul szolgál.

14/d. Lelkészi főjegyző jelenti, hogy a Tiszáninneri Egyházkerület f. évi tavaszi közgyűlésének 17., 21., 25., 27., 28. és 29. sz. határozatai szerint az 1930 április 10—12-én tartott egyetemes konventi gyűlés határozatai közzül, — melyek szószerint a nyomtatásban már megjelent ugyanez évi konventi jegyzőkönyvben olvashatók

az egyházmegyét és egyházközségeket érdeklők: 42., 43., 51., 60., 140. és 285. sz. határozatok;

a népiskolákat érdeklők: 134., 135., 138., 143., 226., 234., 242., 247., 248., 252., 253., 258., 264., 278., 301. és 303. sz. határozatok;

a népiskolai tanítókat érdeklők: 231., 241., 246., 254., 260., 261., 279. és 313. sz. határozatok;

a nyolc osztályúvá fejlesztendő népiskolára vonatkozó határozatok: 230., 237.

Egyházmegyei gyűlés felhívja az egyházközségeket, iskolafenntartókat s azok ellenőrző hatóságait, továbbá a népiskolai tanítókat, hogy a hivatkozott rendeletekhez szigorúan alkalmazkodjanak s azokat pontosan végrehajtsák.

15. Olvastatott Farkas István miskolci lelkész, alsóborsodi esperesnek köszönő irata, melyben hálás köszönetet mond azért a kedves figyelemért, hogy megbecsültetése jubileumi óráiban egyházmegyénk is belekapcsolódott s 25 éves lelkészi szolgálata ünneplése alkalmából egyházmegyénk küldöttei is kifejezték áldás-kívánásukat.

Tudomásul szolgál.

16/a. Egyházmegyei bíróság 11—B/930. sz. ítéletében utasította elnökséget, hogy mostani gyűlésünkön tegyen jelentést Kalotaszegi András olaszliszkai tanító esetleges kicseréléséről.

Elnökség jelenti, hogy Kalotaszegi András olaszliszkai és Csernyik József sárai tanítók presbitériumaik kölcsönös beleegyezésével állásaikat elcserélték. Kéri elnökség a vonatkozó határozatok jóváhagyását.

Egyházmegyei gyűlés elnökség jelentését s a Kalotaszegi-ügyben tett minden intézkedést helyeslőleg tudomásul veszi. Az olaszliszkai és sárai egyházak presbitériumának a tanítói álláscsereére vonatkozó határozatait jóváhagyja s Csernyik Józsefet megválasztott olaszliszkai, Kalotaszegi Andrást pedig megválasztott sárai tanítónak elismeri, őket állásukba beerősíti s munkájukra az Isten gazdag áldását kéri.

16/b. Elnökség jelenti, hogy Bodroghalász egyházközsének 350 P átmeneti kölcsön felvételére adott engedélyt oly feltétel mellett, hogy a kölcsön vett összeg legfeljebb 1 év alatt visszafizetendő s annak megtörténte esperesi hivatalnak bejelentendő.

Elnökség engedélye jóváhagyólag tudomásul vétetik.

16/c. F. évi tavaszi egyházmegyei közgyűlésünk 25. sz. határozatával felhatalmazta elnökséget, hogy a

sárai egyháznak engedélyt adhasson a templomépítési alapnak az iskolaépítés céljaira való kölcsön vételére, amennyiben idevonatkozó presbiteri és közgyűlési elfogadó határozatokat utólag beterjeszti. Miután egyház jelzett határozatban foglalt hiányokat pótolta — egyházmegyei elnökség a kölcsön felvételére az engedélyt megadta s idevonatkozó határozatát jóváhagyás végett beterjeszti.

Elnökség határozata jóváhagyólag tudomásul vétetik.

16/d. Folyó évi tavaszi közgyűlésünk 29. sz. határozata felhívta az erdőbényei egyházat, hogy kántortanítójának díjlevélen felül juttatott járandóságát megállapító presbiteri határozat felsőbb hatósági jóváhagyása érdekében felterjesztést tegyen, mert ilyennemű határozata felsőbb hatósági jóváhagyás nélkül érvénytelen. Egyben felhatalmazta elnökséget, hogy a felterjesztés ügyében saját hatáskörében intézkedjék.

Esperes úr kiszállván Erdőbényére, az 1930 szept. 27-én tartott presbiteri gyűlésen előadta, hogy mivel Sipos Dániel és társai erdőbényei egyháztagok annak megállapítását kérték, hogy a juttató határozat jogerős-e, tisztázandó: mi alapon élvezi Halmy Géza kántortanító kifogásolt járandóságát?

Presbitérium egyhangulag odanyilatkozott, hogy az 1922 aug. 20-án tartott presbiteri gyűlés határozata alapján, mely szerint kántori működéséért Halmy Géza tanítónak az egyházi földekből 6 hold föld jövedelmét átengedte (ez a jövedelem az 1922/23. iskolai évben 3 mm. búza és 3 mm. rozs volt) és a közbirtokosság erdejéből kapott fajárandóságát hazaszállítja.

Presbitérium ezen határozatát teljes egészében fenntartja és a kérdéses, díjlevélen felüli személyi pótlékot kántori működéséért Halmy Géza kántortanítónak kántori működése idejére továbbra is folyósítja.

Esperes úr ezen határozatokat jóváhagyás végett beterjeszti.

Egyházmegyei gyűlés az erdőbényei egyház presbitériumának 1922 aug. 20-án

hozott s 1930. évi szept. 27-én tartott gyűlésében megújított ama határozatát, melylyel kántori működése idejére Halmy Géza tanítónak kántori működésért az egyház földjéből 6 hold föld jövedelmét díjlevélen kívül személyi pótlék címén átengedi s a közbirtokosság erdejéből kapott fajárandóságát haza szállíttatja — jóváhagyja és megerősíti.

17. Olvastatott és tárgyalatott a belmissziói bizottság következő jelentése :

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Sárospatakon, 1930 okt. 1-én az alsó-zempléni ref. egyházmegye belmissziói bizottságának ülésében.

Jelen voltak: Dr. Filep Gusztáv elnök, Tantó János előadó, Janka Péter, Szabó Andor, Molnár Ferenc, Tóth István biz. tagok, Batta János jegyző és Forgács Gyula sárospataki lelkész.

1. Elnök a megjelenteket örömmel üdvözli és az ülést megnyitja.

2. Tantó János előadó felolvassa a következő jelentést :

Nagytiszteletű Belmissziói Bizottság!

A múlt évi konventi belmissziói munkaprogramm azt írja elő, hogy a jelentőivek főként a beállott változásokat vegyék számba. Ez az év volt a gyermekpasztorációnak a IV. elemistákra való kiterjesztésének az éve és az ifjúság között való munka elmélyítésének az ideje. Gyülekezeteink missziói tevékenységéről a jelentőivek mozaikdarabjaiból a következő kép állítható össze:

Gyülekezeteink missziói élete szépen fejlődik, mint a víz mellé plántált élőfa, amely idejében meghozza virágját és megtermi gyümölcsét. A fejlődés legfőbb faktora mindenütt a lelkipasztor fo-

kozott missziói tevékenysége, sok helyütt az egy-
letek eleven élete, Cigándon a januárban megtartott
imahét, Cigándon és Tiszucon a hétköznap es-
ténként szórványosan tartott esteli istentisztelet,
Karcán az új tanító beállítása, kinek megérkezése
felvillanyozta az új énekkar útján a gyülekezetet,
Tokajban pedig a missziói munka évtizedes multja,
amely mély és széles medret vájt magának a to-
kaji gyülekezet életében. Legdifferenciáltabb munka-
programja a sárospataki gyülekezetnek volt. Sá-
rospatakon az új istentiszteleti rendtartás életbe-
léptetésével kapcsolatban a presbitérium a misz-
siói bizottság javaslatára felhívta a gyülekezet
ama tagjait, akik 18 évesek elmúltak és évek óta
úrvacsorával élnek, jóllehet nem konfirmáltak,
hogy tegyenek nyilvános vallást és fogadást. Ennek
megkönnyítése céljából a pünköszt előtti vasárna-
pon a gyülekezet összes konfirmált tagjai megújí-
tották konfirmációi fogadalmukat és vallástételüket,
úgyhogy a nem konfirmált egyháztagok konfirmá-
lása az egész gyülekezet konfirmációja keretében
ment végbe. Az ifjúsági egylet husvétkor hajnali
istentiszteleteket tartott, 4 alkalommal a szomszédos
gyülekezetekben evangelizáló kiszállást rendezett
s az ifjúsági egylete múlt ősön körzeti konferen-
ciát tartott 230 résztvevővel. Október végén evan-
gelizációs hete volt a téli időszakban 23 háznál
56 alkalommal házi istentisztelet tartatott s az
önkéntes adakozás szelleme annyira kifejlődött,
hogy a 160 tagot számláló missziói szövetség az
egyház belmissziója céljára fillérekből 550 P.-t ada-
kozott össze és mindenütt ott van a pénzsegélyével.

A missziói élet akadályairól is beszámolnak a
jelentések. A legnagyobb akadály a mai általános
gazdasági depresszió és a magyar lélek kedvetlen-
sége. Emellett megfelelő gyülekező helyiségek
hiánya, a gyülekezet egy nagy hányadának 100
%-os turáni közönye, Alsóbereckiben a községi
földbirtokos uraknak az egyházi élettel szemben
tanúsított hideg magatartása, Bodroghalászon lel-

késznek a létért való nehéz küzdelme, a hadikölcsön és államsegélyek valorizátlansága. Kenézlőn szokatlanul nagy volt a káros reverzálisok száma, ellenük szigorú fegyelmi szabályok alkalmazásával: kiharangozással és az úrasztalától való eltiltással járt el a presbitérium.

A gyülekezeti missziói bizottság mindenütt megalakult. De a jelentőségekből nem tűnik ki, hogy mindenütt megismerte és letárgyalta volna a konventi missziói munkaprogramot. Sárospatakon a bizottság tagjai adományaikkal támogatják a missziói munkát. Kenézlőn a káros reverzalist adókat kizárta az egyház kebeléből és a tűzbiztosítások kötésénél hathatósan propagálta a hívek között az O.R.J.O. ügyét. Kesznyétenben a missziói bizottság gondoskodott vetített képes hitelesítő előadásokról, Sajóhidvég pedig missziói pénztárt létesített, melynek zárlata 125 P. volt s egyben gyülekezetiház építését is tervbevette, mely célra 150 □-es telket vásárolt.

Gyülekezeteink missziói élete fejlődésének legbeszédesebb bizonyága ez az adat, hogy immár 25 helyen van bibliai vasárnapi iskola és gyermekistentisztelet, ha nem is mindig esik vasárnapra, 15 helyen karácsonyfa ünnepélyt is rendeztek ruhaajándékkal, szeretett csomagokkal.

Missziói életünk fejlődésének másik bizonyága pedig az, hogy egyházmegyénknek már 12 gyülekezete tért át a 14—15 éves életkorban való konfirmálás gyakorlatára. Figyelmet érdemel azonban Mezőzombor esete, ahol is a 16 évről visszatértek a 12 éves korban való konfirmálásra azért, mert észrevették, hogy úgy szétszórta a 16 éveseket a kenyérkereset gondja, hogy nem lehetett többé összeszedni őket. Használják a Forgács-, Halmy, és Dr. Tüdös féle kis konfirmációs kátét.

A missziós tevékenység fejlődésének harmadik bizonyágát szintén az ifjúság pasztorációjának a mezején találjuk, nevezetesen az ifjúságot gondozó egyesületek egyre növekvő számában. A jelentő-

ívek arról számolnak be, hogy ma egyházmegyénkben 14 ifjúsági egyesület működik az ifjak között és 17 egyesület a leányok között. Ezek az egyesületek össze-
jöveteleiknek egy részét bibliaköri, más részét önképzőköri munkára fordítják. Sárospatakon a tagok részt vesznek az egyházi szolgálatban: adománygyűjtés, beteglátogatás, iratterjesztés, vasárnapi iskola. Taktaszadán rendben tartják a templomkert virágágyait. Ujcsanálason a templomot és megrendezik a karácsonyfaünnepélyt. Pácinban azok, akik először konfirmáltattak a gyülekezetben 15 éves korban, 148 P-ös egyházfenntartási alapot létesítettek.

A felnőttek közötti evangélizáció legbeváltabb eszközének a vallásos-esték bizonyulnak, amelyek a múlt esztendőök keretei között, ma már minden egyházban megtartatnak.

Iratterjesztési ügyünket a következő statisztika világítja meg. Elterjesztetett 610 biblia, 1541 drb vallásos-könyv, 948 pld. vallásos-lap, összesen 3.783 P és 90 fill. értékben, részben lelkészek, részben tanítók és kolpoltörök által.

Egyesületek közül legtöbb az énekkar; ilyenről 28-ról tesznek említést a jelentések. A már említett 14 ifjúsági és 17 leányegyesületen kívül van még 10 helyen nőegyesület, templomos asszonyok társasága Tarcalon, szőlőműves társaság Mádon, olvasókör Újhelyben és Mádon. A gesztelyi nőegyesület ajándékozott egy 80 P-ös úrasztali terítőt, elnöknője pedig, a nt. asszony egy úrvacsorai kelyhet 100 P-ös értékben és nyaraltatott is fővárosi árva gyermeket. Sárospatakon a nőegyesület rendezi a szeretetvendégségeket a leány-cserkészcsapat közreműködésével.

Országos kapcsolatokról alig-alig számolnak be a jelentések, jelölül annak, hogy a mai gazdasági depresszió idején elég a falusi gyülekezeteknek a maga helyi gondja, baja. Kapcsolatokat ápol mégis némelyik gyülekezet a Nagypénteki Ref. Társasággal, Kálvineummal, Britt és Külföldi Bibliaterjesztő Társasággal, Külmisziói Szövetséggel és támogatja

a KIE-t, melynek titkára éppúgy, mint a Leányszövetség titkárnöje, meglátogatott néhány egyesületünket. Sárospatak küldött Molnár Máriának 30 P segélyt, Pácin 20 P-t, Cigánd 20 P-t, Nagyrozvágy 12 P-t. Pácin az orosz vallásüldözötteknek 15 P-t s kisebb összegeket említ néhány jelentés a francia árvízkárosultak javára. A pataki missziói szövetség különböző bel- és külföldi missziói célra elküldött összesen 180 P-t. Gesztety pedig a „Pro Christo“ szövetség leánydiákjait és a skót misszió leánycserkész-csapatát és egy fővárosi fiúcserekszostagot nyaraltatott a gyülekezetben s a nyaraltatási akció mozgó lelke a nt. Asszony volt. Szerencs Tóth Lajos titkárt hívta meg vetítettképes előadások tartására.

Szociális tevékenység terén nagyobb erő kifejtésben az anyagiak hiánya gátolja gyülekezeteinket. A tavalyi szegényházak mind a mellett ma is mind megvannak. Mád 10 család között 335 P értékű segélyt osztott szét. Néhány gyülekezet tesz iskolán kívüli népművelési tanfolyamról jelentést.

A szociális tevékenység hatását több jelentés templomlátogatók és úrvacsorázók számának emelkedésében látja, bizonyosság rá Sárospatak mintaszerű áldozatkészsége. Úgyszintén Gesztetyé, hol is 13.000 P. költséggel új kántor-tanítói lakást építettek a nyáron. Golopon és Karcsán nincsen istenkáromlás és iszákosság bűne a hivek között elterjedve. Karcsán 200 P-t adományoztak Isten dicsőségére. De panasz is hangzik itt-ott, leginkább a vasárnapi ünnepontás miatt, Patakon és némely harangodvidéki gyülekezettől eltekintve, a jelentőivek hallgatásából az az impresszióm, hogy a baptisták missziói heve alábbhagyott s ez talán összefüggésben van Amerika gazdasági válságával: nem küldik már a dollárokat az amerikai baptisták itteni apostolaiknak. Hanem úgy van, kérünk jelentéseket!

Van egy-két javaslat is. Ilyenek: szorgalmaztassék a vasárnapi munkaszünet az állam ható-

ságai útján; Bodroghalom állami felhatalmazást kér arra, hogy az állami iskola termét gyülekezeti missziói célra használhassa; Bodrogkeresztúr a konfirmációi fogadalom megújítását kívánja országosan.

10 drb. disporai jelentés érkezett be. Sorra véve őket, szomorú kép tárul elénk. A tanyákon s a szórványokban élő kálvinistaság sorvad részint áttérések, részint káros reverzálisok révén. Oka ennek legnagyobb részben egyházaink mérhetetlen szegénysége, amely miatt egyházaink önmagukat is alig képesek fenntartani, nemhogy távoleső diasporákra tudjanak áldozni. Ricse azt mondja: „A hanyatlás oka a fedezet hiánya.“ Fordítsunk éber gondot a diasporaügyre, mert míg a falakon belül építünk, a falakon kívül veszünk.

Intenzív munka 8—10 helyen állapítható meg. Legtöbb helyen a gyermekek bejárnak az anya-egyházba, csak néhány helyen (Sárospatak, Cigánd, Szerencs, Hernádnémeti) jár ki a lelkész a tanyákra vallást tanítani. Nagy áldozatokat hozott e téren Sárospatak és Czigánd, ahol a kijáró hitoktatók illő díjban részesültek. Sárospatak a bejáró konfirmandusok utiköltségének a felét is megtérítette.

A tanyai istentiszteletek és hitoktatások ez évben fejlődést nem mutatnak, ahol eddig megvoltak, ma is megvannak, csupán a cigándi Béla-tanyai iskola megszűnván, a vallástanítás is szünetel.

Legtöbb lelkész idegen hatásról számol be, csupán Szerencs, Czigánd, Tiszakarád, Olaszliszka nem panaszkodik; Láczáról pedig örvendetes az a hír, hogy a reverzálisok javunkra köttetnek.

Segélyt kérő egyházak: Nagyrosvágy, Páczin, Lácza, Ricse, Olaszliszka.

Egyházmegyei missziói bizottságunk ülést tartott 1930 okt. 1-én, ahol is az egyházmegye missziói életével, missziói ügyeink előbbvitelével foglalkozott. 1929. XI. 25-én Sátoraljaújhelyben egyházmegyei presbiteri értekezlet tartatott.

Az erdőbényei lelkészi-kör rendezett 5, a megyaszói 1 összejövetelt.

Ami saját személyemet, mint missziói előadót illeti, a konventi program szerint ráléptem az „elmenvén“ útjára s az elmúlt évben kiszállottam Legyesbénye, Taktaszada, Taktaharkány, Kesznyéten, Sajóhidvég, Alsódobsza, Újcsanáros, Gesztely, Hernádnémeti és Tiszalúc gyülekezeteibe, hogy szerény közreműködésemmel hasznára legyek a szépen induló missziói munkák fejlődésének. Közreműködtem a taktaszadai új iskola felavató ünnepélyén, előadást tartottam Gesztelyben a leánydiák-konferencián, megjelentem a harangodi tanítói kör értekezletén Tiszalúczon és megjelentem az egyházmegyei missziói előadók országos értekezletén Budapesten és az ORLE konferenciáin Balatonalmádiban, — mindenütt igyekezve, ha csak egy porszemnyit is, használni anyaszentegyházunk ügyének és szolgálni Isten nevének dicsőségét.

Azzal a kérelemmel, hogy sziveskedjenek a missziói körök összejöveteleikről értesíteni s szolgálataimat ott is igénybevenni, magamat a Nagyt. Missziói Bizottság jóindulatába ajánlom.

Belmissziói bizottság előadó jelentéséből tudomásul veszi a missziói munka fejlődését s előadó jelentésével kapcsolatban a következő javaslatokat terjeszti egyházmegyei gyűlés elé elfogadás végett:

a) Bodroghalmi lelkész utasíttassék hogy egyházi és népművelési célra tanfelügyelőségénél eszközölje ki a neki szükséges tantermet.

b) Belmissziói bizottság javasolja, hogy több gyülekezetnek a vasárnapi munka hatósági korlátozására vonatkozó javaslata fölött egyházmegyei közgyűlés térjen napirendre, mivel e kérdésre vonatkozólag a f. évi Bel-

missziói Útmutatóban közölt földmivelésügyi miniszteri rendelet már intézkedett.

c) Javasolja továbbá, hogy hívja fel a lelkészeket, hogy az egyetemes konventnek f. évre kiadott munkatervét s abban különösen missziókori református napok tartására vonatkozó utasítását lelkiismeretesen hajtsák végre.

3. F. évi június 26-án tartott kerületi gyűlés 17. sz. határozatával az egyetemes konvent 60/930. sz. határozat alapján letette egyházmegyénkhez az egyházkerületi és egyházmegyei missziói bizottságok működésére vonatkozó szabályzat-tervezeteket véleményezés céljából.

Belmissziói bizottság az 1929/30. évi Belmissziói Útmutatóban foglalt s az egyházkerületi és egyházmegyei missziói bizottságok működésére vonatkozó szabályzat-tervezeteket a nt. egyházmegyei közgyűlésnek teljes egészükben elfogadásra ajánlja.

4. 1929. XI. hó 25-én tartott egyházmegyei presbiteri értekezlet foglalkozván az egységes liturgia törvény-tervezettel, azt a felterjesztést intézi egyházmegyei gyűléshez, hogy az egység kedvéért mondjanak le gyülekezeteink a kenyér és bor felett külön-külön mondandó hálaadó imádság gyakorlásáról.

Belmissziói bizottság javasolja, hogy egyházmegyei gyűlés térjen napirendre presbiteri értekezlet ezen felterjesztése felett, mivel a zsinati törvényhozás e tekintetben már jogerősen intézkedett, az egyházak szabad választására bízván, hogy ahol az úr-

vacsorai kenyér és bor megáldása évszázados gyakorlat: ott ez továbbra is fenntartható.

5. Ugyanezen egyházmegyei presbiteri értekezlet felterjeszti egyházmegyei gyűlés elé azon óhajtását, hogy a zsinat iktassa törvénybe azt a követelményt, amely szerint a jövőre nézve a vegyesházások közül csak az lehet presbiter, aki reverzálíst kötött egyházunk javára.

Missziói bizottság javasolja egyházmegyei gyűlésnek, hogy ezen javaslat felett is térjen napirendre, mert a zsinat által alkotott törvény már ezen túl ment, amikor a reverzálissal egyházunk ellen vétő tagokat a választási névjegyzékből törölni határozta.

Több tárgy nem lévén, a gyűlés berekesztetett.

Dr. Filep Gusztáv sk.
ügyv. elnök.

Batta János sk.
jegyző.

Egyházmegyei gyűlés belmissziói bizottság jelentését tudomásul veszi, tett javaslatait határozati erőre emeli s a jelentés egy példányát, továbbá a belmissziói bizottság 3. sz. elfogadott határozatát a Főtiszteletű és Méltóságos egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti.

18. Olvastatott és tárgyalatott a tanügyi bizottság következő jelentése:

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Sárospatakon, az alsózempléni ref. egyházmegye tanügyi bizottságának 1930 október 1-én tartott gyűlésében.

Jelen voltak: Pataki Sándor lelkész, Elekes Imre világi elnök, Janka Károly, Forgács Gyula, Kovács László, B. Tóth István, Kocsár István, vitéz Nyitray Károly, Dr. Filep Gusztáv, Filep Sándor tanügyi bizottsági tagok.

1. Egyházi elnök üdvözlővén az egybegyűlt bizottsági tagokat, a gyűlést megnyitja. Jegyzőkönyv vezetésére felkéri Kovács László bizottsági tagot.

2. Egyházi elnök felolvassa az egyhámegye népiskoláinak az 1929—30. iskolai évről szóló következő jelentését:

Nagytiszteletű Tanügyi Bizottság!

Az 1929—30. iskolai esztendő az új tanterv gyakorlati keresztülvételének első komolyabb próbaéve volt. A pedagógiai szemináriumok, mint az elmúlt iskolai év nagyfontosságú intézményei, hasznos útbaigazításokkal szolgáltak s már a közeljövő meg fogja mutatni, hogy mi is tulajdonképen hát az az új tanterv? Vajjon van-e szükség külön ref. tantervre? Vagy pedig nem esünk-e az ismétlés (plagizálás) vétségébe, azonkívül felesleges költekezésbe, ha egy direkt reformátusnak nevezett tantervet készítenénk. Iskolalátogatóink — mint jelentéseikből kitűnik, — nem igen panaszkodnak az új tantervre, sőt inkább elismerésüknek adnak kifejezést azért, hogy a tanítói kar annak szellemét kezdi megérteni s a gyakorlatban haszonnal valóra váltani. A kezdet azt mutatja, hogy a tanítóknak nagyobb és odaadóbb felkészültséggel kell odaállani növendékeik elé, akikre az elmézés nagyobb mérvű kikapcsolása nagyban megkönnyítette az iskolai munkát. Hogy az elmézés túlzott kikapcsolása az ismeretek alaposabb megrögzítését nem fogja-e kártékonyan hátráltatni, azt majd az a generáció fogja önmagán megállapítani, mely az új elmélet emlőin nőtt fel. Mindnyájunk hő óhajta azonban, hogy nagy gondnal és szellemi tőkével megalapozott munkán Istennek áldása lebegjen s ennek

nyomán a sikerbe vetett sok szép reménység valóra válik.

Közelebbről az 1929—30. isk. évre vonatkozó tiszteletteljes jelentésem ez:

Az iskolai év csaknem minden iskolában szept. első napjaiban kezdődött s június második felében végződött. (Karcván, E. horvátiban, B. halászbán tanító választás, Makkoshotyán pedig építkezés miatt szept. második felében kezdődött a tanítás.)

Az iskolák hat osztályuk, kivéve ott, ahol valamelyik osztály, vagy osztályok más jellegű iskolába vannak beiskolázva, vagy ahol a létszám nagyon csekély, mint p. u. Berzéken és Sóstófalván.

A gyermekek mindenütt a törvényszabta életkorban adatnak fel az iskolába s ennek megfelelően lépnek át a felsőbb osztályba.

Rendkívüli okokból az iskola: T. Karádon az I-ső oszt. 3 hónapig a tanító családjában fellépett ragályos betegség miatt. Györgytarlón ugyancsak e miatt egy félhónapig. Bájón 2 hétig typhus, Megyaszon félhónapig, Újcsanáloson félhónapig, Lácán 2 hónapig, Erdőbényén 1 hétig, Ondon 21 napig, Taktakenézen 14 napig, Prügyön 14 napig kanyaró járvány miatt.

A tanítás az új tanterv szerint ref. szellemben s a mi törvényeink alapján történik mindenütt.

A hitoktatást egyházi iskoláinkban B. olasz és E. horváti kivételével, ahol a lelkészek buzgólkodnak — mindenütt a tanítók végzik. B. olaszban a lelkész betegsége miatt sajnálattal nélkülöztük, az ő szakszerű oktatását azonban a hiányt kitűnő eredménnyel pótolta B. olasz jeles tanítója: Kertész Sándor.

Lelkészek az állami, községi, vagy más felekezeti iskolákban látják el úgy a vallás, mint az énektanítást nagy hozzáértéssel és buzgósággal. Czigándon a nagy létszám miatt nem elegendő a lelkész munkaereje, azonban a tanítás zavartalan biztosítása végett inkább saját költségen is (100 P.)

kisegítő munkaerő alkalmaztatik, csakhogy a szent ügy fennakadást ne szenvedjen. Az Istenházát a növendékek rendszeres felügyelet mellett szorgalmasan látogatják s megfelelő jártasságuk van a bibliában is.

Tankönyvekkel és taneszközökkel a szülők látják el gyermekeiket, azonban a szegénysorsú növendékek megsegítésére is van gond. E tekintetben Sárospatak vezet 200 P-ös áldozatával. Példáját követik: Révleányvár 12 P, Ricse, Czigánd 100 P, Gesztely 35 P, Kesznyéten 20 P, Tiszalucz 90 P, Alsódobsza 25 P, Tiszaharkány 30 P, Tiszaszada 23:60 P, Nagyrosvágy 82:60 P, Lácza 30 P, Erdőbénye 28 P, Erdőhorváti 15 P, Tolcsva 34 P, Olaszliszka 56 P, Tállya 30 P, Tiszakenéz 10 P, Prügy 100 P, Tiszaladány 23 P, Tokaj 21 P, Tarczal 48 P-ös adományával, — összesen 1.122:20 P. összegben. Tiszakarádon nincs minden növendék ellátva értesítőkönyvecskével.

Az iskolai naplók ezúttal mindenütt rendben találtattak.

Tetemesebb mulasztás miatt panasz Tiszaszadáról érkezett, hol a cigányok iskolakerülők (azt hisszük, hogy másutt is) s egy szüle renitenskedik, továbbá Vajdácskáról, hol néhány gyermek hosszabb ideig betegeskedett, végül Nagyrosvágyról, hol a tanyasi gyermekek ruhátlanság miatt télben sokat mulasztanak.

Állami és községi iskolába járt mindennapi tanköteles 1553 (tavaly 1423). Másfelekezetű iskolába járt 119 (tavaly 164). Az előbbinél a karádi új községi iskolába történt beiratkozás (cca 120 növ.), utóbbinál valószínűleg a jobb számadatgyűjtés okozza az eltérést. Erdőbényén a r. kath. iskolába járó 3 ref. növendéket nem engedi ref. vallásórára járni a r. kath. tanító. De akkor vallástani érdemjegy nélkül hogy léphetnek elő felsőbb osztályba?

Az iskolák felszerelése, miként a múltban, úgy ma is hiányos. A múlt évi javaslatunkhoz mérten

Ricsének, Cigándnak az állam adott némi felszerelési tárgyakat, Gesztely egy térképpel, Kesznyéten 40 P-vel, T.-luc 30, Megyaszó 18, E.-bénye 54, O.-liszka 50, M.-hotyka 800, Tállya 150, Prügy 52, Báj 91, Csobaj 96, T.-ladány 25, Tokaj 300 P-vel járult a felszereléshez. Tarcalon Molnár Ferenc tanító úr saját készítményü térképe és az általa gyűjtött, helyesen rendezett képek és képeslapok díszítik az iskolát s pótolják a drágán veendő felszerelést.

Órarend mindenütt van. Tananyagbeosztás készítésére csak Kiss Miklós golopi tanítót kell útasítani. Több helyen még mindig régi keltezésű a tanítónak ez az egyik legfőbb támaszpontja, ami annál szilárdabbá teszi helyzetét, minél gyakrabban lesz elkészítve. Kivánatos, hogy tananyagbeosztást minden évben készítsen a tanító.

Tanítói szakkönyvtár van 34 helyen. Szaporodás 2. A hivatalos lapokat mindenütt megőrzik. A könyvtár gyarapítására fordított 475 P 99 f. Azelőtt 477 P 74 f.

Ifjúsági könyvtár van 40. Tavaly is ennyi volt. Könyvtárállomány fejlesztésére fordított 577 P 12 f. Azelőtt 226 P 60 f.

Az ifj. és tanítói könyvtáraknak a beiratási díjakkal való továbbfejlesztését gátolja meg újabban az 1930. évi VII. t.-c. s az ennek végrehajtása tárgyában kiadott 882—4—674—1930. sz. vall.- és közokt. min. rendelet. Az 1 pengős beiratási díj a törvény értelmében tagadhatatlanul nemes és szent célt szolgál. Ez ellen nincs semmi kifogásunk. A baj azonban ott van, hogy a cél érdekében ismét olyan juhok vitetnek a törvény által az áldozat oltárára, akiken gyapjú már nincs és bőr is csak alig-alig. A szegény gyermekek és szegény egyházak. Tekintettel azonban arra, hogy miután a törvény rólunk és nélkülünk már úgy is intézkedett s így azt nem áll módunkban megváltoztatni, használjuk ki idején az alkalmat olyan in-

tézkedések megtételére, amelyekkel még menteni lehet a menthetőt s amire a törvény alkalmat is nyújt.

Rajz, női kézimunka, slöjd, kézügyességi dolgok vannak. A női kézimunka tanításának nagy barátja a báji tanító úr nagyrabecsült neje, aki kiváló férje tanítói munkáját a női kézimunka önként vállalt tanításával sikeresen egészíti ki. Tokaj, Ricse is szép eredménnyel állítja be a haszonnal értékesíthető női kézimunkát. Kivánatos, hogy a fiúk is megtalálják az ügyeskedésnek mindjárt haszonra váltható jutalmát. Ezt a célt szolgálja Szabolcs vm. érdemes tanfelügyelőjének, Benkő Andrásnak s két derék ref. tanítónak, Zsoldos Ferencnek és Benkő Györgynek (buji ref. tanítók) szerkesztésében megjelent „Munkakönyv“, melynek vezérkönyvül való beszerzését nem tudom eléggé ajánlani. Hogy ennek alapján dolgoztatva mit lehet elérni, azt a buji ref. iskolában kell megnézni. (Vessző, raffia, gyékény, kukoricahély stb. munkák.) A könyv könnyen érthető magyarázatokkal s világosan látható rajzokkal szolgál.

Faiskolák, kertészeti telepek nagyobb részt a községek tulajdonában vannak, azonban a növények mindenütt tanulják a fanemesítést.

A testnevelés továbbra is édes gyermeke az iskolának. Nemcsak kellemes szórakozás, hanem a testi erő és egészség melegágya is.

A tanítói lakások, iskolák és melléképületeik lassan-lassan kezdenek rendbe jönni. De még mindig vannak községek, amelyeket a javításra és építésre szorgalmazni kell. (Révleányvár, H. Kak, Karád, T. szada, A. dobsza, Karcsa, E. horváti, Sima, B. halász, B. olaszi, Ond, Báj, Tarczal.)

Tantermek takarításáról, fűtéséről most már mindenütt iskolaszolgák által van gondoskodás. Sok helyen üvegekben hordott ivóvízzel maguk látják el magukat a növendékek.

Iskola fenntartására fordítatott:

Egyházi jövedelemből	---	117,600·07 P.
Államsegélyből	---	223,163·79 P.
Községisegélyből	---	<u>8,673·44 P.</u>
Összesen	---	349,437·39 P.

11,967·15 P-vel több mint az elmúlt évben.

Az iskola állami felügyeleténél autonomiánkat sértő beavatkozások nem történtek.

A helybeli lelkipásztorok és iskolaszéki tagok az iskolákat mindenütt rendszeresen látogatták.

Van az egyházmegye területén: 64 férfi, 25 nő, összesen 89 tanerő. 1928/29. isk. évben volt 86. A különbséget az okozza, hogy Agárdra, T. szadára, Cigándra, Vajdácskára, 1—1 tanerő lett beállítva, Karcsán pedig az azelőtti évben szervezett másodtanerő megszűnt, holott a gyermekek nagy létszáma kívánatosá teszi annak további fentartását.

Kitűnő iskolát adtak: Z. agárdon Gönczy Bertalan (III—VI. o.), Révleányváron Kántor Lajos (I—VI. o.), Cigándon Kántor Mihály (V—VI. o.), Nagy Dezső (IV. o.), Szabó László (I/a o.), T.-karádon Papp Berta (II—III. o.), H.-németiben vitéz Nyitray Károly (III—VI. o.), Nyitray Károlyné (I—II. o.), Gesztelyben Kocsár István (III—VI. o.), Magda Anna (I—II. o.), Sajóhidvégen Thuróczy Miklós (III—VI. o.), Nagy Magdolna (I—II. o.), T.-lúcon Takács László (IV—VI. o.), T.-harkányban Jakab Antal (IV—VI. o.), Ujcsanálson Filep Sándor (I—VI. o.), Karoson Pongrácz Sámuel (I—VI. o.), Nagyrozvágyon Puskás Lajos (III—VI. o.), Dancs Lajos (I—II. o.), Semjénben Dudás István (I—VI. o. 82 növ.), Lácán Kató János (III—VI. o.), Papp Ilona (I—II. o.), E.-bényén Halmy Géza (III—VI. o.), O-liszlán Palumbiné Kastély Mária (I—II. o.), Vissen Bartha Lajos (I—VI. o.), Kenézlőn Nagy Béla (II—VI. o.), Sárospatakon Szathmáry Ferencz (III. o.), Kállay Julianna (Nagyné) (IV—VI. o.), Szathmáry Mária (II. o.), Palumbi Béla (I. o.), B.-olasziban Szerencsen B. Tóth István (I—IV. o.), Tályán Szűcs Kálmán (I—VI. o.), Monokon Kiss András (I—VI. o.),

Tarcalon Károlyi János (IV—VI. o.), Csobajon Kovács János (II—III. o.), Bájon Posta Sándor (III—VI. o.). Összesen: 36.

Jeles iskolát adott: Tarcalon Károlyiné Szkárossy Mária (I. o.), Molnár Ferenc (II—III. o.), T.-kenézen Torjay Imre (I—VI. o.), Prügyön Bakk Sándor (III—VI. o.), Bájon Varga József (I—II. o.), Csobajon Kolozsváry László (I., IV—VI. o.), Tiszaladányban Somogyi Ida (I—II. o.), Váczy Dezső (II—IV. o.), Tokajban Ungváry Gyula (I—VI. o.), B.-sárában Csernyik József (I—VI. o.), Györgyartlón Filep István (I—VI. o.), Bodroghalászbán Ablonczy László (I—VI. o.), M.-hotykán Kolumbán Piroska (I—II. o.), Tolcsván Szöllőssy Anna (I—VI. o.), Simán Nagy Miklós (I—VI. o.), E.-bényén Kastély Erzsébet (I—II. o.), Karcsán Máté Gyula (I—VI. o. 128 növ.), Alsódobszán Vajtkó Béla (I—VI. o.), Megyaszón Hankó Adorján (IV—VI. o.), Bajusz Imre (II—III. o.), L.-bényén Matusz Béla (I—VI. o.), T.-szadán Orosz László (II—VI. o.), Csicsery Vilma (I—II. o.), Karádon Bocsor Géza (III—VI. o.), Cigándon Nagy Dezsőné (II/a. o.), Ricsén Sümegi Ilona (I. o.), Sárközi Mária (II. o.), Összen: 27.

Jó iskolát adott: Z.-agárdon Maklár István (I—II. o.), Ricsén Sipos István (III. o.), Pataki István (IV—VI. o.), Cigándon Hadnagy János (III. o.), Tömösváry Ferenc (II/a. III/b. o.), Szabó Jolán (I/b. II b. o.), Karádon Magyar Pál (V—VI. o.), H.-kakban Horváth Imre (I—VI. o.), T.-lúcon Sélley Győző (I—II. o.), Rucik Géza (III. o.), Taktaharkányban Molnár Miklós (III—IV. o.), Megyaszón Ujváry Katalin (I. o.), Sóstófalván Lucz Árpád (I—IV. o.), Vajdácskán Arday Béla (I—II. o.), Erdőhorvátiban Kerekes Ernő (I—VI. o.), Olaszliszkán Palumby Sándor (III—VI. o.), Makkoshotykán Szabó Ferenc (III—VI. o.), Ondon Rác Endre (IV—VI. o.), Bajusz Zoltán (I—III. o.), Golopon Kiss Miklós (I—VI. o.), Prügyön Gérecz József (I—II. o.). Összesen 21.

Elégséges iskolát adott: Karádon Balázs Béla (I. o.), Vajdácskán Pálur József (III—VI. o.), Kesz-

nyétenben Komlóssy István (IV—VI. o.), Cselényi Ida (I—II. o.), Berzéken Bényei József I—II. o.). Összesen: 5. Az utóbbi iskolák vezetői közül nagyon panaszos a Komlóssy István, Cselényi Ida és a Balázs Béla munkája. A kesznyéteni iskolaszéknek egyenes kívánsága, hogy ha a tanítók nem teljesítik vállalt kötelességeiket, akkor pályázzanak tovább. De hát hová? Az ízlések nagyon kényesek és válogatósak. Balázs Béla részére ajánljuk az önképzést és a szemináriumok buzgó látogatását, hogy felkészültebb, tettere készebb legyen hivatása teljesítésében.

Azok közül az újabb tanerők közül, akik a régi gárda kitűnő sorai közé kerültek, első helyen kell megemlítenünk Bereiné Papp Berta tanítónőt, aki súlyos családi gondja között is olyan iskolát adott egy évi gyakorlat után, hogy méltán lehet odaállítani a minták mintájává. Ez iskola és annak kitűnő vezetője előtt meg kell hajolnunk és úgy nyújtani át az elismerés koszorúját. Palumbyné Kastély Mária irodalmi munkásságával is kitűnik. Tisztelet és elismerés legyen jutalma.

Az előző látogatás alkalmával adott utasítások a lehetőségig végrehajtottak.

A tanítók, lelkészek, iskolaszéki tagok között a viszony — Kesznyétent kivéve — mindenütt jó.

Az egyes tantárgyak tanítására vonatkozó megjegyzések:

1. Vall. és egyh. ének. Két főkönyv, a Biblia és Énekeskönyv mindenütt meg van s használatnak. Ezeknek és a tankönyveknek alapján végzett vall. és énektanítás eléggé eredményes. Az egyháztörténelmi részeknek (Reformáció) életté való átalakítására különös gond fordítandó.

2. Írás, olvasás megfelelő. Karádon Balázs Béla növendékeinek 40%-a nem tudott olvasni, pedig a fonemikai rendszer ügyes használata mellett csodás eredményeket lehet elérni. (Mentő körülmény, hogy a tanító családjában történt ragályos betegség miatt 3 hónapig nem volt tanítás.) Az

írás tisztaságára és szabályos betűvetésre mindig gond fordítandó. A tisztaság és rendszeretet künn az életben is eleme lesz annak, aki azt az iskola padjaiban megszokta.

3. Beszéd-ért. gyak. Fogalmazás. Ez utóbbi, mint nagyon fontos tárgy, szinte elsősorban karolandó fel sikerdúsan, különösen az osztatlan iskolákban, melyekben a tanítók nagyobb elfoglaltságuk miatt nem lehetnek ott minden percben minden osztállyal. A gyermeki lélek különben is itt fog megnyilatkozni a maga elevenségében és valóságában. A beszéd-értelem gyakorlásban művész: Bartha Lajos vissi tanító.

4. Számtan. Mértan. Elméleti és gyakorlati részében megállja a helyét. Vigyázni kell azonban, hogy egyoldalú fejlesztést ne csináljunk az írásban vagy a fejből, az elvontan vagy a gyakorlati példákkal való számolások egyikének vagy másikának a rovására. (Skárossy M. Varga J.) A szorzótábla alaposabban begyakorlandó. (Golop, Ond, Bájón Varga.)

5. Földr., termr., tört., termt.-ban megfelelő eredményt mutatnak a növendékek.

6. Az egyházi és világi éneklés mindenütt szép, sok helyen kedves, összhangzatos.

Belmisszióban a tanítói kar a lelkeszi kart megértő lélekkel segíti, s tőle telhetőleg támogatja (Sárospatak).

Figyelemre méltó statisztikai adataink ezek: Egyh.-megyénk lélekszáma 54,722. A mindennapi ref. tankötelesek száma 6,793, az összlélekszámnak mintegy 12·5%-a, ami azt jelenti, hogy a gyermekáldás egyh.-megyénk területén elég bő s ha ez a % megmaradhat, nem kell aggódnunk az iskolának olyan mérvű elnéptelenedése miatt, mint azt a Dunántúl egyes ref. egyházaiban tapasztaljuk, annyira, hogy régi iskolák szüntek meg s erősségek és várak omlottak össze.

Az egyházak száma (ideértve, mint iskola-fenntartót, a Györgyterületet is) 66. Az összes ref. tanköteleseket befogadó iskolát tart fenn 41. Egygyel kevesebb e szám, mint tavaly. Magyarázata ennek az, hogy T.-karádon egy két tanerős községi iskola épült s ez most levezeti ugyan az előbbi túlzusufoltságot, azonban sajnos: a tiszta ref. községben a klerikális nyomás miatt itt az egyik tanerő nem ref. vallású. Részben befogadót tart fenn 9 egyházközség. A múlt évi 8-cal szemben a különbözetet Karád okozza. Nincs felekezeti iskola 16 egyházban. Az 50 mindennapi iskolában 89 tanerő tanít. Részben osztottan 64, osztatlanul pedig 25. A különbség oka az, hogy az 1929/30. iskolai évben szerveztetett 4 tanítói állás (Zemplénagárdon, Cigándon, Vajdácskán, T.-szadán 1—1; megszűnt pedig Karcsán 1.)

Iskolaépületek száma 69; (növekedés 5. Cigándon 2, Ricsén 1, M.-hotykán 1, T.-szadán 1); a tantermeké 86, tehát 7-tel több, mint azelőtt. (Cigánd 3, Ricse 2, M.-hotyka (a tavalyi 1 helyett) most 2, T.-szada 1). A tantermek közül megfelelő 80, meg nem felelő 6. (H.-kak 1, A.-dobsza 1, E.-horváti 1, Ond 2, Tarcál 1).

A 6793 mindennapi tanköteles közül fiú 3423, leány 3370. Szaporodás 888. Ref. felekezeti iskolába jár fiú 2576, leány 2545. Összesen: 5121. Több 699-cel. Osztályonkénti megoszlás: I. o. fiú 645, leány 667. II. o. fiú 588, leány 550. III. o. fiú 547, leány 523. IV. o. fiú 419, leány 441. V. o. fiú 240, leány 233. VI. o. fiú 114, leány 128. Évközben kimaradt 71 fiú, 88 leány, összesen 159. Év végéig járt 2505 fiú, 2457 leány, összesen 4962. Hat osztályt végzett s záró-vizsgát tett 114 fiú, 126 leány, összesen 240. Iskolába járás alól felmentett 6 fiú, 7 leány, összesen 13. Mulasztott félnapok száma: igazolt 46,126, igazolatlan 5074. Összesen: 51,200. Ismétlő tanköteles volt fiú 761, leány 871, összesen 1632.

Megemlékezünk ez alkalommal arról a két

gyászesetről, mely tanítói karunkat érte. Tóth Károly nyugalmazott prügyl tanító életének eszteni-deivel betelve hajtotta le fejét örök nyugalomra. Jeney Domokos csobajl tanító pedig férfikora legszebb teljességében szólittatott el az élők sorából. Mig éltek, az Úr drága veteményes kertjének voltak hű kertészei. Hűségük megérdemelt jutalmát most már elvették s hisszük, hogy az Istennek emberei Istennél vannak. Legyen áldott emlékezetük.

Nt. Tanügyi Bizottság! Az isk. látogatási jelentések tanítói karunk munkálkodását illetőleg semmit nem panaszkodunk, sőt minden jelentés a legteljesebb elismerés hangján szól arról az odaadó és sikerteljes munkáról, melyet az alsözempléni ref. tanítóság hűségesen végez a haza és az egyház szolgálatában. Azzal a hó óhajttással zárom jelentésemet, hogy legyen továbbra is Istennek gazdag áldása ezen a munkálkodáson s legyen ebből kifolyólag az alsözempléni ref. tanítói kar egyházmegyénknek továbbra is ékessége és dicsekedése.

Tanügyi bizottság lelkész elnökének a részletekre kiterjedő, nagy gonddal és alapossággal előterjesztett jelentését elismeréssel tudomásúl veszi s ennek alapján a következő határozati javaslatokat terjeszti fel a Nt. egyházmegyei gyűlésre :

1. Méltóztassék utasítani Karádot, hogy az összes növendékeket lássa el értesítő-könyvecskékkel, Kiss Miklós golopi tanítót, hogy tananyagbeosztást készítsen s azokat, akiknek beosztásuk régi, ezeket újakkal pótolják.

Méltóztassék utasítani Komlóssy István, Cselényi Ida kesznyéteni tanítót, illetve tanítónőt, Balázs Béla t.-karádi, Pálur József vajdácskai tanítót, hogy odaadó és

hűséges munkálkodásukkal igyekezzenek beilleszkedni többi derék kartársaik működésének magas színvonalába, hogy ez által eltűnjék a legkisebb szépséghiba is, mely a nagyszerű működés összeredményét megzavarja.

Tekintettel arra, hogy egyházmegyénk őszi közgyűlésének jegyzőkönyvei tárgyalják különösebben az egyházmegye tanügyi vonatkozású dolgait, méltóztassék utasítani a tanítói kart, hogy a tanügyi jelentéseket, utasításokat és határozatokat miheztartás végett az őszi egyházmegyei jegyzőkönyveket a lelkészi irattárból beszerezvén, — mindenkor olvassák el s ennek megbizonyítását aláírásukkal jelezzék.

2. Méltóztassék utasítani Révleányvárt illemhelyek, T.-szadát ablakok és kapu, B.-halászt és B.-olaszit tanítói lakás, Bujt és Tarcalt régi iskolatermeik rendbehozására, T.-karádot arra, hogy tanítója, Balázs Béla számára megfelelő lakásról gondoskodják, H.-kakot, Vajdácskát, E.-horvátit, H.-dobszát, Karcsát, Ondot, hogy iskoláikat igyekezzenek újjáépíteni ill. kibővíteni.

3. Méltóztassék elismerését nyilvánítani a m.-hotykai, cigándi, t.-szadai, ricsei, révleányvári egyházaknak, melyek nagy áldozatok hozásával részint új iskolákat építettek, részint a meglévőt hozták rendbe.

4. Méltóztassék a kebelbeli tanítók hűséges fáradozását nagybecsű elismerésével jutalmazni; a többiek között Posta Sándor báji tanító urat buzgalmáért s különösen a női kézimunka sikeres oktatását önként vállaló kedves nejét, áldozatos tevékenységéért, B. Tóth István szerencsi, Károlyi János tarcali, Dudás István semjéni, Bereiné Papp Berta karádi tanítónőt, ill. tanítókat sikeres működésükért, Máté Gyula

karcsai tanító 128 növendéke jeles neveléséért, Ungváry Gyula tokaji, Molnár Ferenc tarcali tanítókat egyes iskolaszerelésükért, az előbbit még a női kézimunka szakszerű ellátásáért különösképen is kiemelni s őket dícséretes buzgóságukért jegyzőkönyvileg is kitüntetni.

5. Méltóztassék a főtiszt. egyházkerületi közgyűlés nb. figyelmét felhívni arra, hogy az 1930. évi VII. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott 882—4—677—1930. sz. vall. és közokt. min. rendelet III-ik részében nyitva hagyott jogalapján az iskolai beiratási díjak felhasználására vonatkozó új szabályrendeletét állapítsa meg.

6. Méltóztassék javaslatba hozni, hogy a kézimunka tanítás gyakorlati haszná végett a Benkő András tanfelügyelő, Zsoldos Ferenc és Benkő György bújai ref. tanítók szerkesztésében megjelent és itt csatolt „Munkakönyv“ vezérkönyvül iskoláinkba bevezetessék.

7. Méltóztassék Erdőbénye vallástani-tási sérelmi ügyét Esperes úr által kivizsgáltatni, hogy az ügy orvoslása végett fellettes hatóságunk útján illetékes helyre felterjeszhető legyen.

8. Végül méltóztassék Tóth Károly és Jeney Domokos elhunyt tanítótestvéreink emlékét jegyzőkönyvben megörökíteni.

3. Tárgyaltatott az alsózempléni tanítótestület, általában az egységben megállapított díjlevelekkel rendelkező tanítósnak azon sérelme, hogy a terményárak nagymérvű leesésével anyagiakban tetemes kárt szenvednek s ebből kifolyólag sérelmük orvoslására megfelelő intézkedést kérnek.

Tanügyi bizottság javasolja, hogy Egyházmegyénk főhatóságaink útján

kérje fel a nagymélt. vall.- és közokt. Miniszter urat arra, hogy a terményárak nagymérvű csökkenése miatt megkárosodott tanítóság kárpótlásáról minél előbb gondoskodni méltóztassék.

4. Tárgyaltatott a kántortanítóknak azon sérelme, hogy a kántori és tanítói díjlevél együttes összege után állapítatik meg részükre az állami segély s ebből kifolyólag a több munkával terhelt kántortanítók anyagilag sokkal kedvezőtlenebb helyzetben vannak, mint a kevesebb munkát végző nem kántortanítók.

Tanügyi bizottság javasolja, hogy egyh.-megyénk főhatóságaink útján most már teljes nyomatékkal sérelmezze a kántortanítóság méltánytalan helyzetét s minden módon hasson oda, hogy a nagymélt. vallás- és közokt. Miniszter úr a kántortanítói díjlevelek szétválasztásával az állami segélyt csak a tanítói díjlevelek tekintetbe vételével állapítsa meg és utalja ki.

5. Tárgyaltatott a hadviselt felekezeti tanítóságnak azon sérelme, miszerint hadi-pótlékban nem részesülnek s ez a méltánytalan elbánás őket az állami tanítókkal szemben anyagiakban érzékenyen sújtja.

Tanügyi bizottság javasolja, hogy egyházmegyénk főhatóságaink útján kérje fel a nagymélt. vallás- és közokt. miniszter urat a méltánytalanság megszüntetésére, arra, hogy magas állásában a gondjaira bizott felekezeti tanítóság érdekében hatna oda, hogy a hadipótlékok az áll.-kincstár terhére állapíttassanak meg és onnan utaltassanak ki annyival is inkább, mert a

a hadi és katonai teher viselése nem az egyházaknak, hanem a politikai államnak a kötelessége.

Több tárgy nem lévén, a gyűlés véget ért.

Kmf.

Kovács László sk.
jegyző.

Pataki Sándor sk.
elnök.

B. Tóth István sk.
tanügyi b. tag.

vitéz Nyitray Károly sk.
tanügyi b. tag.

Egyházmegyei közgyűlés a tanügyi bizottság jelentését tudomásul veszi, a bizottsági elnök előterjesztéséhez fűzött, valamint a bizottság 3., 4., 5. javaslatait elfogadja s azokat határozati erőre emeli, egyben lélekben megindultan idézi fel a megboldogult kiváló tanító és közügy emberének, Tóth Károlynak emlékét Istennek adván hálát, hogy nekünk adta őt, aki közöttünk szórta szét lelkének kincseit. Vele együtt meghatva vesz búcsút a korán elhunyt törekvő népnevelőtől, Jeney Domokostól is, kire még nagy feladatoknak a megoldása várt. A fél megoldás is érdeme annak, aki hű volt a kevesen. Égi vigasz emelje fel a gyászolókat. A kihűlt porok felett pedig virrasszon a hű emlékezet. Feltámadunk !

19. László Ferenc sátoraljaújhelyi nyug. főszámvévő, prester bemutatja esperes úr felkérésére az egyházi számadások egyöntetűvé tétele és helyes összeállítására érdekében általa elkészített mintát. Ez a minta, amely a „Zárszámadás“*) nevet viseli, két főrészből oszlik, u. m. Szükséglet (Kiadás) és Fedezet (Bevétel)

*) Lásd mellékletet.

részre. A kiadási és bevételi rész szintén két főcímre tagozódik: személyi és dologi kiadás, illetve bevételi címre. Van ezeken kívül még egy harmadik főcímnek nevezhető rész is és az előirányzaton kívüli kiadások, illetve bevételek címe. A Zárszámadás két főrésze 8—8 rovatot foglal magában, amely pontok sorrendben így következnek: 1. Múlt évi hátrálék. 2. Folyó évi előírás. 3. Összesen. 4. Kiadás, vagy bevétel. 5. Maradék, vagy hátrálék. 6. Marad túlkiadás. Marad túlbevétel. 7. Költségvetésileg előirányzott összeg. 8. A folyó évi előírás a költségvetési összeggel szemben több-kevesebb. E zárszámadás készítője minden egyes főcím, illetőleg rovatra vonatkozólag részletes utasítást közöl egy a mintához csatolt külön mellékleten.

Egyházmegyei közgyűlés László Ferenc sátoraljaújhelyi nyug. városi főszámvévő által készített s egyházi használatra szánt zárszámadási mintát a hozzácsatolt utasítással egyetemben jelen jegyzőkönyvének mellékletén nyomtatásban kiadja s utasítja pénzügyi bizottságot, hogy e számadási mintára vonatkozó véleményét és javaslatát legközelebbi közgyűlésre terjessze fel.

Egyben a számadási mintát készítő presbiter-főszámvévőnek gyakorlati értékű és áttekinthetőséget nyújtó tervezetéért hálás köszönetét tolmácsolja.

20. A kenézlői egyház 5.000 pengő összegnek megfelelő 250 pengő évi tőkekamat segélyt kér a közalapvégrehajtó bizottságtól.

Egyházmegyei közgyűlés, habár teljesen méltányosnak tartja a kenézlői egyház kérését, azt még sem terjesztheti fel az egyházkerület útján a konvethoz, mivel a tőkekamatsegélyeket a konvent folyó évi tavaszi közgyűlésén kiosztotta, a jövőre nézve pedig nem intézkedett.

21. Az alsózempléni egyházközségek és lelkészek által a sárospataki theologiai internátus javára öt éven át fizetendő járulékok kivetési összege ellen egyházmegyénk több gyülekezetének presbitériuma és lelkésze felszólamlással élt. E felszólamlások a következők: a *karcsai* presbitérium a kétharmadrészben napszámokból álló gyülekezet nevében kérelmezi, hogy Karcsa a gazdag földművesekből álló lácai egyházzal tétessék egyenlőnek és így a karcsai egyház is, miként Laca, 39 pengő évi internátusi adóval terheltessék meg. — *Ricse*, mint teljesen vagyontalan, kéri az egyházra kivetett 65 pengős járuléknak felére való leszállítását. — A *báji* presbitérium a közelmúltban minden erejét meghaladó építkezéseket végzett, egyházra kivetett 18 P 20 fillérnek a lehető legkisebb összegre való leszállítását kéri. — *Kőrössy György* újcsanálói lelkész nem a reá kivetett 10 pengős hozzájárulás ellen él felszólamlással, hanem — szerinte — az ellen a méltánytalanság ellen, mely a kivetésben megnyilvánul akkor, midőn családos egyéneket magasabb, vagy egyforma fizetési osztályba soroz olyanokkal, kiknek nincs családjuk, a jövedelmük pedig több. — Hasonló indoklással jelent be felebbezést *Göndöcz István* hernádnémeti lelkész is a reá kivetett évi 18 pengős járulék ellen. Ugyancsak felebbez a *hernádnémeti* presbitérium megbizásából az ottani egyházközségre kirótt 78 pengő évi hozzájárulás ellen. Indokolás: bár látszólag az egyház bevétele tetemes, mégis sok az adóssága. — Végül kifogással él a kivetés ellen *Butykay István* legyesbényei lelkész úgy egyháza, mint a saját maga részéről. Egyházára azért magas szerinte a 15 P 60 fillérnyi évi kivetés, mert számbajöhető vagyona nincsen, a hívek 90%-ban napszámokból élnek. Ami a személyére szóló 10 pengős évi kivetést illeti, nem tudja megérteni, miért került ő a III. csoportba, holott az utána következő IV. csoportban van legalább 8—10 olyan lelkész-társa, akikkel szívesen cserélne paróchiát.

Egyházmegyei közgyűlés a theologiai internátusi kivetés ellen beadott felebbe-

zéseket kénytelen elutasítani, miután az egyházközségekre szóló kivetést az erre kiküldött bizottság a kulturadókulcs, vagyoni helyzet, népesség és a teherbíró képesség alapján, a lelkészekre való kivetést pedig egyéenkinti elbírálás, a javadalmi és vagyoni viszonyok figyelembevételével eszközölte, — továbbá azért, mert a felebbezők által felhozott indokok manapság, a nyomasztó gazdasági válság idején egyházmegyénk mind azon gyülekezetére és lelkészére nézve is alkalmazhatók, akik e kivetés ellen felebbezéssel nem éltek.

A lelkész elnöki széket Kiss Ernő esperes foglalja el.

22. A Bodor Zsuzsánna Református Leányotthon azzal a kéréssel fordul egyházmegyei közgyűlésünkhöz, hogy egyházmegyénk vállaljon el egyházmegyénk-ből egy legszegényebb leányárvának eltartását, amely évi 600 Pengő.

Egyházmegyei közgyűlésünk habár meg van győződve a Bodor Zsuzsánna Református Leányotthon nemes céljairól és teljesen méltónak találja a nemes intézetet a pártfogásra, mielőtt azonban döntene e kérdésben, a Bodor Zsuzsánna Református Leányotthon kérését leteszi a pénzügyi bizottsághoz és bevárja annak a javaslatát.

23. A cigándi egyház presbitériuma felterjesztést intéz egyházmegyei közgyűlésünk elé, amelyben a tanítói fizetések helyi javadalmát képező %-os hozzájárulás kulcsát felemelő, sérelmes V. K. M. rendelet ellen emel óvást és a fokozatos egyházi főhatóságok intézkedését kéri arra vonatkozólag hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr újabb meg újabb iskola-

fenntartási terhek önkényes áthárításával ne tegye lehetetlenné egyházközségeinkre nézve iskoláink fenntartását. V. K. M. ugyanis rendeletileg f. évi július hó 1-től az iskolafenntartókra kirótt $\frac{0}{100}$ -os helyi javadalom $\frac{1}{100}$ -át az eddigi 1·25 P helyett 1·40 P-re emelte fel, a tanítók fizetéskiegészítő államsegélyét ennyivel általában leszállította és az így előálló különbözet fizetésére az iskolafenntartókat kötelezte. Ennek következtében pl. a cigándi iskolafenntartó egyházat f. évi július hó 1-től az év végeig terjedő hat óra havi 42 P 75 fill., összesen 256 P 50 fill. előirányzat nélküli kiadás terheli, amelynek fedezetéről a presbitériumnak pótköltségvetés útján kell gondoskodnia.

Egyházmegyei közgyűlés a cigándi egyház felterjesztése kapcsán maga is nagy megdöbbenéssel és mélységes keserőséggel ad hangot annak a panasznak, hogy a kultuskormány velünk szemben gyakorolt sérelmes iskolapolitikája hovatovább iskolafenntartó egyházaink teljes anyagi csődbejutását fogja eredményezni. A mostoha gyermek sovány kenyerét fogyasztó református egyházunk iskoláinak fenntartása érdekében hozott áldozatai eljutottak immár a teljesítőképesség végső határáig. A tanítói fizetéskiegészítő államsegélyek leszállítása és a különbözet terheinek az iskolafenntartó egyházközségekre történt önkényes áthárítása következtében a kultuskormány részéről olyan újabb sérelem érte egyházunkat, amelynek súlyos anyagi következményei beláthatatlanok. Amiért is egyházmegyei közgyűlés felterjesztést intéz a főtisztelétű egyházkerületi közgyűlés útján Egyetemes Konventünkhöz: méltóztassék megkeresni a vallás- és közoktatásügyi Miniszter urat arra nézve, hogy sérelmezett legújabb rendeletét, amely a súlyos anyagi terhek alatt roskadozó egyházunk

teljes összeroppanását vonja maga után, hatályon kívül helyezni kegyeskedjék.

24. A bodrogkeresztúri ref. egyház kéri az 1930. évi augusztus 24-én hozott azon presbiteri és közgyűlési határozatának jóváhagyását, amellyel elhatározta, hogy templomának javítása céljára 4000 pengő kölcsönt vesz fel és ezt 1930. évvel kezdődő 5 éven át eszközlendő 100%-os egyháziadó felemelésből várt bevételből óhajtja visszafizetni; elhatározta továbbá, hogy kántorlak építésének céljára 8000 pengő kölcsönt fog felvenni, amit az Egyetemes Konvent által ezen célra engedélyezett 1930. évvel kezdődő 32 éven át tartó évi 400 pengő tőkekamatsegély felhasználásával fog kifizetni.

Egyházmegyei közgyűlés jóváhagyja a bodrogkeresztúri egyház azon presbiteri és közgyűlési határozatait, amelyekkel elhatározta, hogy 1. templomjavítás céljára 4000 pengő kölcsönt vesz fel; 2. ezen kölcsönt 1930-ban kezdődő 5 éven át tartó 100%-os egyházi adóemelésből várt bevételből fogja visszafizetni; 3. kántorlak építés céljára 8000 pengő kölcsönt vesz fel; 4. ezen kölcsönt az Egyetemes Konvent által megszavazott 1930-ban kezdődő 32 éven át tartó évi 400 pengő tőkekamatsegély felhasználásával akarja visszafizetni és további jóváhagyás elnyerése végett a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés elé felterjeszteni rendeli.

Egyházmegyei közgyűlés jóváhagyta a felsorolt határozatokat, mert az elhatározott kölcsönök felvételére a kérelmező egyháznak nagyobb kár elkerülése céljából multhatatlanul szüksége van és határozatait az egyház presbitériuma és közgyűlése a törvény által reá ruházott hatáskörben jogosan és szabályszerűen hozta meg és ennél fogva az egyházmegyei köz-

gyűlés a kérelmei teljesítésének semmi akadályát nem látta.

25. A tokaji ref. egyház jelenti, hogy a Tokajban 1927. évi szeptember 28-án elhalt Lantos József volt tokaji lakos egyháztag végrendeletében a tokaji ref. egyházat nevezte meg általános örököséül és végrendeletében többrendbeli hagyományok teljesítésére kötelezte örökösét.

A hagyatéki eljárás során megállapítást nyert az a körülmény, hogy a hagyaték tiszta értéke 5383 P. volt az örökhagyó halálakor.

A hagyaték a tokaji kir. Járásbiróság által az egyháznak Pk. 3712—1928. szám alatt hozott végzéssel átadatott.

A hagyományok teljesítését az egyház az örökséget képező lakóház jövedelméből, — ami a folyó évben évi 840 P. lakbérből áll, — szándékozik teljesíteni. Az egyház jelentéséhez mellékelte a végrendelet másolatát és a hagyatékot adó végzés kiadmányát.

Egyházmegyei közgyűlés örömmel veszi tudomásul a tokaji egyház bejelentését.

Utasítja az egyházat arra, hogy az öröklött vagyont és annak jövedelmeit külön kezelje és az öröklött vagyon jövedelmét mindaddig, amíg a hagyományok és a végrendelet által az örökös terhére megszabott kötelezettségek teljes összegben teljesítve nincsenek, azt feltétlenül ezek teljesítésére fordítsa és akkor, amikor a végrendelet minden határozmányának eleget tett már és az öröklött vagyon minden hagyományi, vagy alapítványi teher-től mentesen marad, erről a körülményről az egyházmegyei közgyűlésnek tegyen jelentést.

A végrendelet másolatát és hagyaték-átadó végzés kiadmányát a bemutató egyháznak visszaadja.

26. A sajóhidvégi egyház felterjeszti jóváhagyás végett a Pozsgay Gyula és 25 társával a sajóhidvégi 40. sz. telekkönyvi betétben foglalt 136. helyrajzi számú ingatlanra vonatkozólag 1928. évi július hó 19-én kötött eladási és a Munk Soma és nejével a sajóhidvégi 6. számú telekkönyvi betétben foglalt 1646/17. helyrajzi számú ingatlanra vonatkozólag 1928. évi július hó 18-án kötött vételi szerződést.

Eladás tárgyát az az ingatlan képezi, mely a ház-helyrendezés és egyházi építkezés után megmaradt a régi temetőből. Az eladás szükséges, mert a visszamaradt terület az egyház céljaira kellően fel nem használható, új temetőhöz ingatlan vásárlása vált szükségessé s mert ezt a célját az egyház az ingatlan értékesítése nélkül nem oldhatja meg. Az egyházmegyei közgyűlés által jóváhagyott szerződéstől a Főtiszteletű Egyházkerület a jóváhagyást megtagadta, miután az érték bizonyítvány szerint 2400 P-t érő ingatlan 1600 P. vétel ára nincs indokolva, az egyházközségi közgyűlési határozatban nincs szabatosan megjelölve, hogy az ezen szerződés tárgyában hozatott s mert az egyházközség képviselőjére jogosult gondnok a szerződést nem írta alá. Egyházközség az 1600 P. forgalmi érték igazolására új értékbizonyítványt csatolt, a közgyűlési kivonat hiányát pótolta és a vázrajzot a gondnok pótlólag aláírta.

A Munk Soma és nejével kötött szerződéstől az 1929 április 4-iki egyházmegyei közgyűlés a jóváhagyást megtagadta, mert a királyi kincstár javára 4300 P. erejéig zálogjogi bekebelezés volt az ingatlanon. Az ujonnan becsatolt hiteles telekkönyvi kivonat szerint ma az ingatlan tehermentes. Egyébként a jóváhagyásnak eddig sem volt akadálya.

Egyházmegyei közgyűlés a sajóhidvégi egyház, mint eladó, másrészt Pozsgay Gyula és 25 társa között a sajóhidvégi 40. sz. telekkönyvi betétben foglalt 136. helyrajzi számú ingatlanra vonatkozólag 1928 július 19-én, továbbá az egyház

mint vevő Munk Soma és neje között a sajjóhidvégi 6. számú telekkönyvi betétben foglalt 1646/17. helyrajzi számú ingatlanra vonatkozólag 1928 július 18-án létrejött kétrendbeli adásvételi szerződést jóváhagyja s felsőbb jóváhagyás végett az egyházkerülethez felterjeszteni rendeli.

Jóváhagyandó volt mindkét szerződés miután új temető megszerzése és az egyház vagyoni helyzete azt szükségessé teszi arra az egyház kényszerítve van, a jóváhagyás akadályául szolgáló hiányok pótolttak s mert mindkét esetben az ingatlanok szerződés szerinti ára a forgalmi értéknek megfelelő.

27. A tiszakarádi egyház jóváhagyás és megerősítés végett felterjeszti a Tiszakarádon 1929 június 16-án kelt lelkészi díjlevelet.

Egyházmegyei közgyűlés a Tiszakarádon 1929 június 16-án kelt lelkészi díjlevelet megerősíti és jóváhagyja és hasonló eljárás céljából a főt. Egyházkerület közgyűlése elé felterjeszteni rendeli.

Egyházmegyei közgyűlés az egyidejűleg bemutatott 1924 november 8-án kelt eddigi és 1929 június 16-án kelt új díjlevél betekintéséből megállapította, hogy a lelkészi javadalmazás csönkulást nem szenvedett, sem pedig növekedést nem mutat.

Az új díjlevél megalkotása azért vált szükségessé, mert a lelkészi javadalomhoz tartozó földek egy részét az OFB földbirtokpolitikai célokra kisajátította és a ténylegesen elvett minden 1200 □-öl területért 1600 □-öl csereterületet adott.

Jóllehet, a cserében kapott terület ölszáma nagyobb, mint az egyháztól elvett terület ölszáma, a cserélt ingatlanok értéke

egyenlő azért, mert az elvett terület közvetlenül a község mellett feküdt, a cserében kapott terület a községtől mintegy 6 kilométerre fekszik és ezen távolfekvés a cserében kapott ingatban értékét éppen abban a mértékben befolyásolja, mint amely mértékben az OFB ezt a különbözetet értékelte és kiszolgáltatta.

Az egyház presbitériuma és közgyűlése a javadalomban történt ezen cserélődést a törvénynek megfelelően határozatokkal tudomásul vette s ennél fogva a díjlevél jóváhagyandó s megerősítendő volt.

28. A simai ref. leányegyház jóváhagyás és megerősítés céljából beterjeszti 4585 P 60 fill. összegről szóló templomépítési rendkívüli adókiivetését. Mellékeli a rendkívüli egyházi adókiivetést elfogadó, egyhangúlag hozott presbiteri és közgyűlési határozatokat, valamint az adókiivetési lajstromot, amely ellen a közszemlére kitétel törvényes ideje alatt felebbezés nem adatott be. A rendkívüli egyházi adó a rendes egyházi adónak hét és félszerese.

Egyházmegyei közgyűlés a simai leányegyház templomépítési rendkívüli egyházi adókiivetését, mely a törvényes rendelkezések szem előtt tartásával készült és amely ellen felebbezés senki részéről nem adatott be, jóváhagyja, megerősíti s a templomépítő, áldozatkész kicsiny gyülekezet istenes munkájára a Gondviselő áldását kéri.

29. A tiszaluci egyház jelenti, hogy a templom renoválására még 1927-ben 6911 pengőt vetett ki rendkívüli adó címen, melyet úgy a presbitérium, mint a közgyűlés elfogadott, mivel azonban a közgyűlés csak 1927 aug. 28-án lett megtartva, azért az akták nem voltak felterjeszthetők akkor az egyházmegyei köz-

gyűlésre, a rendkívüli adó nagy részét azonban a hivek úgyszólván kifizették, mivel azonban néhányan hátraleltek, kéri az egyház utólagosan a rendkívüli adó megerősítését, annyival is inkább, mivel a rendkívüli adót senki sem felebbezte meg.

Egyházmegyei közgyűlés a tiszaluci egyház betervezett templomrenoválási rendkívüli adókimutatását, miután az minden tekintetben megfelel a törvényes követelményeknek, jóváhagyólag megerősíti.

30. A gesztelyi egyház betervezi jóváhagyás és megerősítés végett kérvényét 12.000 pengő rendkívüli adókimutatás céljából, mely kérvény szabályszerű presbiteri és közgyűlési jegyzőkönyvekkel fel van szerelve. A 12.000 pengőt kölcsön vette, mivel a tanítói lak lakhatatlan volt. A 12.000 pengőt 5 év alatt rendkívüli adóként fogják a hivek megfizetni, még pedig a következőképpen: Minden család tekintet nélkül vagyoni helyzetére, fizet le 10 pengőt, minden házzal bírók a családi adón felül 7 pengőt és minden katasztrális hold föld fizet 12 pengő 80 fillért. Ez az összeg 5 részre osztatik fel.

Egyházmegyei közgyűlés a szabályszerűen felszerelt gesztelyi tanítói lak építési rendkívüli adókimutatást, miután az ellen felebbezés nem adatott be, jóváhagyja és megerősíti.

31. Halmi Miklós bodrogolaszi lelkész jelenti, hogy 6 hónapi szanatóriumi kezelés után hazaérkezett, azonban orvosi rendelet szerint szolgálatot nem végezhet és így vallásitanítással sem foglalkozhat egyelőre. Kéri az egyházmegyei közgyűlést, hogy a Vilmatanyai gyermekek vallásoktatására nézve kérje fel a vissi lelkész urat.

Egyházmegyei közgyűlés felkéri a vissi lelkész urat, hogy addig, míg a

bodrogolaszi lelkész egészsége helyre áll, legyen szives a Vilmatanyai gyermekek vallásoktatását elvégezni.

32. Olvastatott és tárgyalatott Éles István tarcali lelkész f. évi tavaszi közgyűlésünk 22. sz. határozatára vonatkozó beadványa.

Egyházmegyei gyűlés Éles István tarcali lelkész beterjesztett felvilágosításai után tudomásul veszi, hogy a tarcali egyház az 1928. évi őszi egyházmegyei gyűlés 26. sz. és az egyházkerületi intéző-bizottság 1928. évi november 8-án tartott gyűlésének 15. sz. határozatával engedélyezett és a Protestáns Országos Hitelszövetkezettől felvenni szándékolt 14.000 P-ös hosszú lejáratú kölcsön helyett, tekintettel megjavult vagyoni helyzetére, csupán 5.000 P-ös rövid lejáratú kölcsönt óhajt felvenni a Tokaj-hegyaljai Takarékpénztár tokaji pénzügyintézetétől.

El kellett tekinteni egyházmegyei gyűlésnek f. évi tavaszi közgyűlése 22. sz. határozatában foglalt utasítások foganatosításától, mert a becsatolt 1928. évi június 3-án s ugyanez évi június 10-én tartott presbiteri és egyházközségi közgyűlések szabályszerű alakban hozott határozatai nem jelölik meg kimondottan, hogy mennyi összegű, mily feltételű kölcsönt melyik pénzügyintézetétől veszi fel a tarcali egyház, csupán arra adnak felhatalmazást, hogy az egyházközség annyi kölcsönt vehessen fel, amennyivel a külső és belső templomrenoválási költségek fedezhetők lesznek.

Ezen határozatok alapján, ha engedélyezhető volt a 14.000 P-ös hosszú lejáratú kölcsön felvétele, nincs semmi törvényes akadálya annak, hogy egyházmegyei gyű-

lés tudomásul vegye a tarcali egyháznak 1929. évi dec. 29-én hozott presbiteri határozatával is kifejezett azon szándékát, hogy a hosszú lejáratú 14.000 pengős kölcsön helyett rövid lejáratú 5.000 P-ős kölcsönt vegyen fel.

Jelen határozat tudomásul vétel végett egyházkerületi gyűlésre is felteresztek.

33. Egyházmegyei lelkészértekezlet foglalkozott a lelkésztanítóság problémájával. Beható tanácskozás és minden oldalról történt megvitatás és megvilágítás után az a felfogás alakult ki a lelkészértekezlet részéről és e felfogásnak egyházmegyénkre terjesztett, itt következő javaslat alakjában kifejezést is ad: miszerint a lelkészi és tanítói oklevél egyidőben való megszerzését, mely is a theologiai képzés színvonalát lealacsonyítja, mivel az órák halmozása az önálló kutatásra és elmélyedésre időt nem enged, — nem javasolja, mivel az óhajtott célt nem éri el. Ugyanis a gyülekezetek 3·7°/_o-ában volna szükség tanítói képesítéssel is bíró lelkészekre, emiatt a gyülekezetek 96·3°/_o-ának érdekét nem rendelhetjük alá ezen törpe kisebbség érdekének, hanem, mivel ezen kis gyülekezet megmentése a lelkésztanítóság célja, akit a lelkészek közül az isteni gondviselés ilyen kis gyülekezetekbe rendelt, azok szerezzenek tanítói oklevelet.

Tekintettel azonban arra, hogy Egyetemes Konventünk f. évi április 11-én tartott ülésének 265. sz. határozatában felhívta az egyházkerületeket és ezek útján az egyházmegyéket arra, hogy tegyék tanácskozásaik tárgyává, nem volna-e célszerűbb a leendő képesítő vizsgálatnak tanítóképző-intézetben letételére kötelezni, vagy pedig a tananyag halmozása helyett a theologiai tanulmányokat öt évfolyamra kiterjeszteni, lelkészértekezlet, ha már az általa porhorreszkált egyidejű lelkészi és tanítói képesítés kérdésével kénytelen foglalkozni, úgy javasolja, hogy a maga részéről az öt éves theologiai tanfolyamra leendő berendezkedést látja célszerűbbnek azon álláspontjának határozott le-

szögezésével, hogy a lelkésztanítótság érdekében a lelkészképzést feláldozni nem lehet.

Egyházmegyei közgyűlés lelkészértekezlet fentebb közölt javaslatát magáévá téve elfogadja s azt a főtiszt. egyházkerületi közgyűlés útján tisztelettel felterjeszti az Egyetemes Konventre.

34 a. Tantó János megyaszói lelkész beadványban arra kéri egyházmegyei gyűlést, hogy keresse meg a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi gyűlés útján Egyetemes Konventet, miszerint foganatosítanának egyházhatóságaink olyan intézkedéseket, melyeknek révén az elemi iskolai tankönyvek ára legalább a mai árak felére leszállíthatnák, mert a mai magas könyvárak kezdik veszélyeztetni költséges iskoláinknak tanítási eredményét, iskoláink egész rendeltetését.

Szemléltetés végett jelzi, hogy egy napszamos, arató-részes munkás 60—70 P értékű egész nyári termés keresményéből, amellet, hogy cca 30—40 P állami adóval is meg van róva, V. elemista gyermeke számára — ha az összes tankönyveket beszerezné — 22 P 38 fillért kellene erre a célra kiadni, ami szinte képtelenség.

Egyházmegyei gyűlés maga is tudatával bír annak, hogy a tankönyv beszerzési magas árak s az utóbbi évek gyakori tankönyv változtatásai milyen bénító hatással vannak a tanítás eredményességére, éppen azért megismétli már egy ízben tett azon felterjesztését, hogy felsőbb egyházhatóságaink — a rendelkezésre álló lehetőségek szerint — tegyék lehetővé a tankönyvek árának minél nagyobb mértékben való leszállítását, mert a mai súlyos gazdasági és értékesítési viszonyok között élő falusi lakosság a mai árak és körülmények között a tankönyvek beszerzésére szinte képtelen.

34/b. A megyaszói egyház presbitériuma f. évi augusztus 30-án tartott gyűlésében foglalkozva az egyház anyagi ügyeivel, a mai tarthatatlan állapotok folyamánként megállapítja az egyház fizetéképtelenségbe jutását s tisztelettel kéri egyházmegyei gyűlést közterheinek csökkentésére, továbbá az egyházi főhatóságokhoz intézendő oly irányú felterjesztés megtételére, hogy a közterhek az egyházak válságos anyagi helyzetével hozassanak arányba.

Egyházára nézve megállapítja ugyanis a következőket:

a) Vallás- és Közoktatási Minisztérium visszatartja 92 P 80 fill. tandíjkárpótló államsegélyét,

b) Felsőbb hatósági intézkedés lefoglalja a mintegy 220 P-t kitevő beiratási díjakat,

c) Bolettaveszteség címén 204 P veszteség éri az egyházat.

d) A sárospataki internátusi díj címén 91 P adótöbblet merül fel.

e) Illetékegyenérték címén 260 P-t fizetett ki az egyház a f. évre.

f) Állami adó címén 398 P 87 fill. van kivette a f. évre.

g) Egyházmegyére beküldendő különböző járulékok összege 549 P 47 f.

Igy a közterhek 1816 P 14 fillért tesznek ki.

Ezzel szemben az egyház ingatlanaiból befolyó haszonbér jövedelemnek, azaz 68 q 24 kg buzának és 32 q 38 kg árpának folyó értéke 1343 P 92 fillért tesz ki, ehhez járul még a széna, sarjú és lucerna eladásából befolyt összeg 290 P 40 fill.

Igy az összes bevétel 1634 P 32 fill., amit 1816 P 14 fill. különféle cimeken fizetendő járulék terhel.

Ha tehát az egyház összes ingatlanainak minden jövedelmét csak a különféle járulékok kifizetése céljára fordítaná is: akkor is 181 P 82 fillérrel maradna hátralékban.

Miután a hivek teherbiróképessége lelkészi és kántori párbérrel, valamint az új paróchiaépítési adóval 100%-ig ki van merítve s mivel az egyház a fel-

tétlenül szükséges IV. tanítói állás szervezésével foglalkozik s mert az egyházi és iskolai élet folytatására egy fillér fedezetet sem hagynak a közterhek, így kénytelen volt fenti előterjesztést megtenni.

Egyházmegyei gyűlés a megyaszói presbitérium felterjesztéséből szomorúan állapítja meg azt a nem szórványos, hanem általános jellegű nehéz helyzetet, melybe egyházaink az államsegélyek valorizálatlansága, azok indokolatlan csökkentése, a közterhek egyre súlyosodó növekedése s a mai gazdasági és értékesítési krízis következtében jutottak.

Komolyan figyelmezteti azért az egyház vezetőit, hogy egyházaik anyagi ügyeinél a legszigorúbb takarékosági elvet mindenütt érvényesítsék s lehetőleg óvakodjanak a nagyobb mérvű és elodázható beruházások eszközlésétől.

Anyagi erők híján egyházmegyei gyűlésnek nem áll módjában, hogy a válságba jutott egyházak jelenlegi súlyos helyzetén könnyíteni tudjon s a már kivetett járandóságokat csökkentse. A jövőre nézve azonban már most utasítja pénzügyi bizottságát, hogy az egyházmegye szükségleteinek megállapításánál nagy körültekintéssel járjon el s a lehetőségig vegye figyelembe egyházaink súlyos helyzetét.

Egyben azzal a tiszteletteljes kérelemmel fordul a Főtiszteletű Egyházkerületi közgyűléshez s általa az Egyetemes Konventhez, hogy egyházaink különféle államsegélyeinek teljes értékben való valorizálása s az egyházak terheinek csökkentése, azok elviselhetővé tétele s a mai gazdasági viszonyokhoz való arányosítása érdekében minden lehetőét megtenni kegyeskedjenek.

35. Jegyzőkönyv hitelesítésére

elnökségen kívül jegyzői kar tagjai küldetnek ki.

36. Tárgysorozat kimerítettén,

elnök a gyűlést berekesztette.

Jelen jegyzőkönyv pontjai hitelesítették Sátoraljaújhelyben 1930 október 7-én tartott hitelesítő gyűlésen.

Kiss Ernő

esperes.

Janka Péter

e.-m.-i lelkeszi főjegyző.

Bírósági ügyek.

Az alsózemléni ref. egyházmegye 1930 október 2-án, Sárospatakon tartott rendes bírósági ülésében hozott határozatok kivonatos jegyzéke.

I.

Egyházmegyei bíróság elkötelezte Karos-i egyházat, hogy a bodroghalomi egyháznak 620 P. 60 fillér tőkét, ennek 1929 nov. 22. napjától járó 8⁰/₀-os kamátát, továbbá 18 P. 08 fillér felmerült költséget 15 napi végrehajtás terhe mellett fizessen meg.

II.

Egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság Czecz András ny. lebesbényei lelkész iskolai pótagója ügyében beadott felebbezés folytán hozott elnöki végzést hatályában fenntartja, panaszos felebbezését elutasítja és 5 P. ügyészi költség 15 nap alatti megfizetésére kötelezte.

III.

Egyházmegyei közigazgatási bíróság Kertész Sándor b.-olaszi tanító panaszost abbéli kérelmével, hogy az 1928 január havában felvett 128 P., majd 1928 szept. 1-én 140 P.-re felemelt váltótartozásból még fennálló 80 P.-t a bodrogsadányi egyház fizessen meg — elutasította és 20 P. ügyészi költség megfizetésére kötelezte.

Az egyes pontokat jegyzették :

Janka Péter : 1, 2, 3, 8—12, 14—26/d, 32, 34/a, b, 35, 36.

Batta János : 4, 5, 6, 20, 22, 29, 30, 31, III. B.

Szabó Andor : 13/b, 19, 21, 23, 28, 33, I. B.

Dr. Csontos József : 7, 26, II. B.

Dr. Varga Lajos : 24, 25, 27.

Gecse Lajos : 13/a.

Pataky Sándor : 18.

Tantó János : 17.

Melléklet a 19. sz. határozathoz.**Zárszámadás.**

Tételszám	A cím megnevezése	1	2	3	4	5	6	7	8		Indokolás
		Mult évi hátrálék	Folyó évi előírás	Összesen	Kiadás (Bevétel)	Maradék hátrálék	Marad túlfizetés	Költségvetésileg előirányzott összeg	A folyó előírás a költségvetési összeggel szemben		
									több	kevesebb	

A zárszámadás 2 részre osztandó, u. m. „szükségleti“ (kiadási) és „fedezeti“ (bevételi) részre. A kiadási és bevételi rész szintén 2 főcímszámra oszlik: személyi és dologi kiadás, illetve bevételi címszámra.

A kiadási résznél külön-külön tétel alatt felveendő az összes személyi kiadás, így nevezetesen a lelkész készpénzfizetése az egyháztól, a lelkész államsegélye, a lelkész földhaszonélvezete, vagy terményjárandósága készpénzre átszámítva (zárjelben feltüntetve mm. búza, mm. árpa stb.), esperesi tiszteletdíja, természetben élvezett lakás értéke készpénzre átszámítva. Ott, ahol a lelkésznek, tanítónak, vagy bárkinek készpénzfizetésén felül földhaszonélvezete, vagy terményjárandósága, természetbeni lakása van, ezeknek értéke készpénzre átszámítva mint *átfutó tétel* bevételbe és kiadásba beszámítandó. Ezen tételeknél a jegyzet rovatban hivatkozni kell egymásra, pl. kiadásnál lásd bevétel 3. tétel alatt, a bevételnél pedig lásd kiadás 5. tétel alatt. Ezen természetbeni járandóságok beállítására azért van szükség, hogy a zárszámadás feltüntesse az összes járandóságok összegét, azoknak felvételét és az esetleges

kintlevőséget, mint hátrálékot. Ezen kintlevőségnek, illetve hátráléknak egyeznie kell a külön vezetendő egyénekenkénti főkönyv összes adataival.

A számadás kiadási és bevételi rész 1. rovatába a múlt évi hátrálék rovatába beállítandó a múlt évi hátrálék, pl. kiadásnál, ha a lelkésznek, vagy bár kinek nem lett kifizetve a költségvetésileg megállapított előző évi összfizetése, vagy terményjárandósága, annak igazolására, hogy ez az illetőket megilleti. A bevételnél szintén beállítandó az 1. rovatba az előző év végén mutatkozó hátrálék, pl. egyházi adó stb. hátrálék.

A 2., vagyis a folyó évi előírás rovatba jön az 1. rovat, vagyis múlt évi hátrálékon felül kifizetett, vagy befizetett összeg. Ez az 1. és 2. rovat alatti összeg összeadva jön a 3. rovatba, vagyis az összes rovatba. A 4-ik, vagyis kiadás, illetve bevétel rovatba jön a naplóból kivonatolt címenkénti kiadás és bevétel. Az 5., úgynevezett marad hátrálék rovatba jön a 4. rovat alatti összegnek a 3. pont alattiból kivont összege, ha az 5. pont alatti összeg kevesebb a 3. pont alattinál, míg ha a 4. rovat alatti összeg a kiadásnál több, mint a 3. pont alatti összeg, akkor a 4. rovat alatti összegnek a 3. rovat alattiból történt kivonása után mutatkozó összeg a 6., vagyis marad túlfizetés rovat alá vezetendő s ez igazolja azt, hogy a megállapított összegnél több lett kiadva.

Költségvetési hiteltüllépés felsőbb hatóság jóváhagyása, illetve felsőbb hatóságilag jóvá nem hagyott pótköltségvetés nélkül nem eszközölhető s ha a hiteltüllépésre van fedezet a bevételnél, akkor a pótköltségvetésbe az adófelemelés elkerülése végett az az összeg beállítandó, elháríthatatlan költségvetési hitel nélküli kiadás úgy a számadás jegyzet rovatába, valamint az egyházközség számadást jóváhagyó határozatában részletesen indokolandó, mert ellenesetben a költség, illetve a pótköltségvetés nélküli nem indokolt hiteltüllépés az utalványozó személy és a pénztárnok részéről minden esetben visszafizetendő.

A 7., vagyis költségvetésileg jóváhagyott összeg rovatba jön a költségvetés folyószámának megfelelően

felsőbb helyen jóváhagyott összeg úgy, hogy a zárszámadás lezárásakor ezen rovat kiadási és bevételi főösszegének az utolsó fillérig egyeznie kell a költségvetés címenkénti és végösszegével.

A 8-ik rovat egyik igen fontos része a zárszámadásnak, mert ebből tűnik ki, hogy a költségvetés be lett-e tartva, vagy túllépetett. Tehát a 7-ik rovat, vagyis a költségvetési összeg összehasonlítható a 2-ik rovattal, vagyis a folyó évi kiadással s ha ezen összehasonlításból az tűnik ki, hogy a 7. rovat alatti, vagyis a költségvetésileg előirányzott összeget túlhaladja a 2. rovat alatti folyó évi előírás összege, akkor ez a túlhaladott kiadás bele jön a 8. rovat alatti *több kiadási* rovatba, ami meg nem engedhető hiteltúllépést tüntet fel, míg ha a 7. rovat alatti költségvetésileg előirányzott összegnél a 2. rovat alatti folyó évi előírás összege kevesebb, akkor a kettő közötti különbség bele jön a 8. rovat alatti *kevesebb* rovatba, amely esetben a zárszámadás a vonatkozó címnél megtakarítást tüntet fel.

A bevételi résznél hasonlóképp kell a 2-ik és 7-ik rovat alatti összegeket összehasonlítani s az eltérés — ép úgy, mint a kiadásnál — a 8-ik rovat több, vagy kevesebb rovatába vezetendő be.

A kiadás és bevétel ezen rovatánál az a különbség, hogy míg ha a kiadás 2. rovata több a 7. rovatnál, akkor túlkiadás, vagyis hiteltúllépés állott elő, míg a bevételnél, ha a bevétel 2. rovata több a 7. rovatnál, akkor több a bevétel, vagyis a költségvetési hitellel szemben emelkedett a jövedelem.

A számadás 3-ik főcíme: az előirányzaton kívüli kiadás és bevétel. Ezen cím alatt csak kiadások és bevételek számolandók el, amelyek a költségvetésben egyáltalán nem szerepelnek, de itt csak az u. n. átfutó bevételek és kiadások állítandók be, amelyek a zárszámadás helyességére kihatással nincsenek.

Időközi és költségvetésbe fel nem vett szükségletekről mindenkor pótköltségvetés útján kell gondoskodni s azt oly időben beterjeszteni, hogy az az egyházmegye őszi közgyűlésén letárgyalható és jóváhagyható legyen.

Szükséglet. (Kiadás.)

Tételszám	A cím megnevezése	1		2		3		4		5		6		7		8				Indokolás
		Mult évi hátralék		Folyó évi előírás		Összesen		Kiadás		Marad hátralék		Marad túlkadás		Költségvetésileg előirányzott összeg		A folyó évi előírás a költségvetési összeggel szemben				
																több		keve- sebb		
		P	f	P	f	P	f	P	f	P	f	P	f	P	f	P	f	P	f	
I. Személyi járandóságok.																				
1	Lelkész készpénz fizetése .	200	—	2000	—	2200	—	2400	—			200	—	1800	—	200	—			Átfutó, lásd bevétel 1. tét. Átfutó, lásd bevétel 2. tét. Átfutó, lásd bevétel 3. tét.
2	Lelkész term. járandósága (készpénzre átszámítva) . .	100	—	900	—	1000	—	1000	—					900	—					
3	Lelkész államsegélye . . .			500	—	500	—	500	—					500	—					
4	Lelkész lakása (készpénzre átszámítva) . .			1000	—	1000	—	1000	—					1000	—					
5	Segédlelkész fizetése . . .			1000	—	1000	—	800	—	200	—			1000	—					
6	Kántortanító fizetése . . .			1500	—	1500	—	1400	—	100	—			1500	—					
7	Harangozó járandósága . .	20	—	100	—	120	—	100	—	20	—			100	—					
	Összes személyi járandóság	320	—	7000	—	7320	—	7200	—	320	—	200	—	6800	—	200	—			
II. Dologi kiadások.																				
1	Egyházlátogatók ellátása . .			20	—	20	—	20	—					20	—					
2	Lelkézi iroda átalánya . .			30	—	30	—	15	—	15	—			30	—					
3	Épületek javítása			1000	—	1000	—	1200	—			200	—	800	—	200	—			
	Összes dologi kiadások . .			1050	—	1050	—	1235	—	15	—	200	—	850	—	200	—			
III. Előirányzaton kívüli kiadások.																				
1	Szegények segélyezése . .			15	—	15	—	15	—											
2	-----																			
3	-----																			
	Főösszesítés	320	—	8065	—	8385	—	8450	—	335	—	400	—	7650	—	400	—			

Fedezet. (Bevétel.)

Tételszám	A cím megnevezése	1		2		3		4		5		6		7		8				Indokolás
		Mult évi hátralék		Folyó évi előírás		Összesen		Bevétel		Marad hátralék		Marad túlbevétel		Költségvetésileg előirányzott összeg		Folyó évi előírás a kölségvetési összeggel szemben				
																több		keve- sebb		
		P	f	P	f	P	f	P	f	P	f	P	f	P	f	P	f	P	f	
	I. Személyi járandóságok.																			
1	Lelkész természetbeni jár.			1000	—	1000	—	1000	—					1000	—					
2	Lelkész államsegélye . . .			500	—	500	—	500	—					500	—					
3	Lelkész lakása (késpénzre átszámítva) . .			1000	—	1000	—	1000	—					1000	—					
4	-----																			
5	-----																			
6	-----																			
7	-----																			
	Összes személyi járandóság			2500	—	2500	—	2500	—					2500	—					
	II. Dologi bevételek.																			
1	Adományok			100	—	100	—	100	—					100	—					
2	Perselypénz			60	—	60	—	60	—					50	—	10	—			
3	Egyházi adók	1000	—	4000	—	5000	—	4000	—	1000	—			5000	—			1000	—	
	Összes dologi bevételek. .	1000	—	4160	—	5160	—	4160	—	1000	—			5150	—	10	—	1000	—	
	III. Előirányzaton kívüli bevételek.																			
1	Szegényeknek adomány . .			15	—	15	—	15	—											
2	-----																			
3	-----																			
	Főösszesítés	1000	—	6675	—	7675	—	6675	—	1000	—			7650	—	10	—	1000	—	

Átfutó, lásd kiadást 2. tét.
 Átfutó, lásd kiadást 3. tét.
 Átfutó, lásd kiadást 4. tét.

Tárgymutató.

Jelenvoltak névsora.

Közgyűlési ügyek :

1. XC. zsoltár 1. versének eléneklése, h. esperes imája, gondnok megnyitója.
2. Alakulás.
3. Szavazatbontó-bizottság jelentése Dr. Csontos József világi főjegyzővé történt megválasztásáról.
4. Benke Kálmán ondi lelkész beerősítése.
5. Varga Gyula csobaji tanító és Bóbis Jolán spataki óvónő beerősítése és eskütétele.
6. Szöllőssy Anna kántori oklevelének megszerzése és végleges beerősítése.
7. Segédlelkészek bekebelezése.
8. Elhalálozásokról jelentés.
9. Egyházkerületi képviselők kiküldése.
10. Bírósági ülés idejének kitűzése.
11. Múlt ülésről elmaradtak igazolása.
12. Kormányzó úr Ófőméltósága köszönete.
- 13/a. Közalapi zsinati törvénytervezet tárgyalása.
  - b. Egyházi adóról szóló törvénytervezet tárgyalása.
14. Egyházkerületi leiratok :
  - a) a vagyontárgyak értékelése ;
  - b) kultúradó búza ára megállapítása ;
  - c) adókezelés ügyben tett felterjesztésre válasz ;
  - d) egyházakat, iskolákat, tanítókat érdeklő konventi határozatok.
15. Farkas István alsóborsodi esperes köszönete.
16. Elnöki jelentések :
  - a) Kalotaszegi lizskai tanító csere ügyében ;
  - b) Bodroghalász kölcsön ügyében ;
  - c) sárai iskola építési kölcsön ügyében ;
  - d) az erdőbényei kántor-tanító személyi, — kántori működéséért megállapított — pótlékra vonatkozó presbiteri határozat jóváhagyása.

17. Belmissziói bizottság jelentése és javaslatai.
18. Tanügyi-bizottság jelentése és javaslatai.
19. László Ferenc javaslata egyházi számadás mintáról.
20. Kenézlő tőkekamat segély kérvénye.
21. Theol. internátusi kivetés elleni fellebezések.
22. Bodor Zsuzsanna leány otthon kérvénye.
23. Cigánd felszólamlása a tanítói javadalom kulcsát szabályozó VKM. rendelet ügyében.
24. Bodrogkeresztur kölcsön ügye.
25. Tokaj jelentése a Lantos hagyatékáról.
26. Sajóhidvégi szerződés jóváhagyása.
27. Tiszakarádi lelkészi díjlevél megerősítése.
28. Simai rendkívüli adó kivetés jóváhagyása.
29. Tiszalúci rendkívüli adó kivetés megerősítése.
30. Gesztelyi rendkívüli adó kivetés jóváhagyása.
31. A Vilma tanyai vallás oktatás ellátása.
32. Éles István lelkész jelentése Tarcal kölcsön ügyében.
33. Lelkésztanítóság kérdésében felterjesztés.
34. Tantó János megyaszói lelkész beadványai :
  - a) az elemi iskolai tankönyv árak leszállítási ügyében.
  - b) az egyházak terheinek csökkentése és a mai gazdasági viszonyokhoz való arányosítása ügyében.
35. Jegyzőkönyvi hitelesítők kiküldése.
36. A gyűlés berekesztése.

II. Bírósági ügyek.

- I. Bodroghalom Karos lelkészlak építési búza követelése.
- II. Czecz András fellebezése iskolai rendkívüli adó ügyben.
- III. Kertész Sándor B.-olaszi tanító követelése Bodrogzsadány ellen.

Melléklet :

A 19. sz. határozathoz.

Betűrendes névmutató.

- Dr. Asztalos Kálmán 9.
Bacskay Károly 2.
Báj 21.
Benke Kálmán 4.
Bernáth István 31.
Bényey József 2, 11.
Bodroghalász 16/b.
Bodroghalom I. B.
Bodrogkeresztúr 24.
Bodrogzsadány III. B.
Bóbis Jolán 5.
Czecz András II. B.
Cigánd 23.
Csernyik József 16/a.
Csobaj 5.
Dr. Csontos József 3.
Csúry István 2.
Dr. Diószeghy Mihály 2, 11.
Egyházak általában 14/a, b, d. 17, 18.
Egyházkerület 4, 5, 9, 13/a, b, 17, 18, 23, 24, 26, 27, 32,
33, 34/a, b.
Elnökség 9, 16/a—d, 35.
Éles István 9, 32.
Erdőbénye 3, 16 d.
Esperes 2, 3, 9, 16, 19, 22, 34 b.
Özv. Farkas Lajosné 8.
Farkas István 15.
Gecse Lajos pénztáros 3, 11, 14/b.
Gesztely 28.
Göndöcz István 21.
Halmy Géza 14/d.

Halmy Miklós 31.
Hernádnémeti 21.
Hodossy Béla 9.
Janka Péter 9.
Jegyzői kar 35.
Kalotaszegi András 16/a.
Karcsa 21.
Karos I. B.
Kenézlő 20.
Kertész Sándor III. B.
Kiss Miklós 11.
Dr. Kiss Sándor 9.
Kormányzó úr Ófőméltósága 12.
Özv. Dr. Miskolczi Kovács Gáborné 8.
Kőrössy György 21.
László Ferenc 19.
Legyesbénye II. B.
Lelkészek általában 14/d, 17, 18.
Makó Dezső 2, 3.
Máthé Gyula 1.
Meczner Béla 1, 9.
Dr. Meczner Tibor 9.
Molnár Ferenc 2.
Munk Soma 26.
Olaszliszka 16/a.
Ond 4.
Osváth József 2, 11.
Pénzügyi-bizottság 19, 22, 34/b.
Ricse 21.
Sáfár István 2, 11.
Sajóhídvég 26.
Sára 16/a, c.
Sima 28.
Sütő Kálmán 2.
Sárospatak 5.
Szabó Andor 9.
Szilva István 2, 11.
Szöllőssy Anna 5.
Szöllőssy József 2.
Takács Béla 11.

Tanítók általában 14/d, 18.

Tantó János 34/a, b.

Tanügyi-bizottság 18.

Tarcal 32.

Tiszakarád 27.

Tiszalúc 28.

Tolcsva 6.

Tokaj 25.

Özv. Tóth Kálmánné

Varga Gyula 5.

Verebélyi Barna 2.

Verebélyi Dezső 11.
